

No. 95 (22a)
25 NOV.
1915
AFZONDER-
LIJKE
NUMMERS
7½ CENT

Panorama

VERSCHIJNT 2 MAAL PER WEEK

A. W. SIJTHOFF'S UITGEVERS MAATSCHAPPIJ - LEIDEN

ABON-
NEMENT
PER
KWARTAAL
26
NUMMERS
f 1.30

OM DEN ONAFHANKELIJKHEIDSBEKER

EEN GEVAARLIJK MOMENT VOOR HET DOEL DER ROTTERDAMMERS.

HET BONDSELFAL: Staand, v.l.n.r.: Wennekes, Maas, Bouvy, Versluys, Verwey, van Hemert. Zittend, zelfde volgorde: van Rappard, de Jong, van Lingen, Valk, Jentinck.

HET ROTTERDAMSCHE ELFTAL: Staand, v.l.n.r.: Klip, Martin, Jeckel, de Korver, Horburger, de Muyter. Zittend, zelfde volgorde: v. d. Wolk, Ruffelse, Jurgens, Vermaes, Beyers.

Een zeer spannend moment uit den wedstrijd om den Gouden Onafhankelijkheidsbeker, te Rotterdam gespeeld op Zondag 21 November tusschen het Rotterdamsche en het Bondselftal. De doelvrediger op den grond... de bal vlak voor het doel... De achterspeler in snellen ren om hem te stoppen... Wat hem op 't nippertje gelukte. — Elk jaar in November wordt gespeeld om een gouden beker, in 1913 uitgelooft voor een wedstrijd tusschen een Rotterdamsche ploeg en een ploeg samengesteld uit spelers van verschillende elftallen. De nu gespeelde wedstrijd eindigde 1—1 gelijk, zoodat de beker, volgens de bepalingen, in 't bezit bleef van de club, die hem 't vorig jaar won, in dit geval 't Bondselftal.

DE OORLOG IN HET DUISTER

ROMAN VAN LUDWIG WOLFF

(Vervolg)

Hij zal je de waarheid zeggen, Bey. Je bent de eenige, die alles tot op 't laatste toe weten zal."

Hij begon te vertellen, vloeiend en rustig alsof hij vertelde wat een ander beleefd had. Hij verhaalde van den avond bij Golubjew, van haar bezoek, van de belediging van luitenant Vidakovitch en van den vruchtelozen gang naar Hedwig. Nadat Heinersdorff geëindigd had verklaarde Töschtkü kalm:

"Die geschiedenis is zeer interessant."

De kapitein vroeg een weinig ongeduldig:

"En welke gevolgtrekkingen trek je uit deze „interessante geschiedenis?"

"Ten eerste dat mevrouw Golubjew werkelijk verliefd op je geworden schijnt te zijn en ten tweede dat de luitenant Vidakovitch een Russische spion is."

"Aan de mogelijkheid dat Golubjew mij liefheeft heb ik niet gedacht; maar dat Vidakovitch een spion is daarvan ben ik bijna overtuigd."

"De luitenant heeft je uitgedaagd?"

"Ja."

"En je moet met hem duelleeren?"

"Ik moet met hem duelleeren."

Hij zeide dit op zulk een merkwaardigen toon dat Töschtkü opmerkzaam werd.

"Aan je verloofde wil je de waarheid niet zeggen?"

"Ik kan het niet."

"Neem me niet kwalijk, maar dat begrijp ik niet. Op dit punt ben ik waarschijnlijk te veel Mohammedaan."

Heinersdorff maakte een verontschuldigende handbeweging.

"Wat denk je dus te doen?"

"Ik zal niet duelleeren."

Töschtkü keek hem verbaasd aan.

"Ik dacht dat je moest duelleeren."

"Zeker, maar ik doe 't niet. Ik duelleer niet omdat ik de zielsrust van mijn verloofde hooger stel dan al het andere en omdat ik mij niet laat dwingen door Golubjew."

Töschtkü vroeg, na een oogenblik:

"Kan het niet zeer onaangename gevolgen voor je hebben als je die voldoening weigert?"

Heinersdorff antwoordde kalm:

"Zeker. Ik zal mijn positie prijs moeten geven. Ik zal mijn ontslag moeten nemen."

"Ik dacht dat je graag militair was."

"Ik ben met hart en ziel soldaat!"

"En om zoo'n kleinigheid wil je nu je post verlaten?"

"Ik kan het vaderland van nut blijven, ook al moet ik deze uniform uittrekken."

Töschtkü dacht even na en zeide toen:

"Daar je besloten hebt niet te vechten, zou men de zaak misschien op een andere manier kunnen aanpakken."

Heinersdorff keek hem vragend aan.

"Je voorschriften verlangen toch niet dat je duelleert met een onwaardige?"

"Zeker niet."

Töschtkü-Bey glimlachte.

"Dan is het immers zeer gemakkelijk."

"Hoe dan?"

"Je verklaart dat Vidakovitch een spion is!"

"Ik ben geen aanbrengrer," zeide Heinersdorff trotsch.

"Als je een spion ontmaskerd, die het vaderland schaadt, is dat geen aanbrengen, maar een verdienste."

"Ik kan niet, alleen op een vermoeden, een Oostenrijkschen officier als spion aangeven."

Töschtkü antwoordde zeker en zelfbewust:

"Ik zal je de bewijzen leveren."

Heinersdorff blikte hem twijfelend aan.

"Vóór morgen kan je mij die bewijzen niet leveren, waarde Bey."

"Vóór morgen zeker niet."

"En overmorgen, is alles te laat. Je ziet mijn waarde, dat ik niet te helpen ben. Laten we aan het noodlot zijn loop."

De Turk glimlachte:

"Met andere woorden, ik kan nu heengaan!"

"Je weet zeer goed Bey, dat ik dat niet zeggen wilde."

Töschtkü legde vergoelijkend de hand op zijn

schouder. „Natuurlijk. Toch moet ik gaan, daar ik je immers toch niet helpen kan."

Hij bleef een poos nadenkend staan en zei dan:

"Vergeef me, maar ik kan de gedachte niet onderdrukken dat wat je op 't punt staat te doen, op de een of andere manier verkeerd is."

"Hoezoo?"

"Wanneer je uit den dienst gaat moet je je bruid immers toch alles vertellen."

Heinersdorff schrok even.

"Nee, ik behoef dan alleen te zeggen dat ik weigerde om te duelleeren met een onwaardige. Wanneer ik echter duelleer zou zij het recht hebben te vragen waarom ik het doe."

Töschtkü antwoordde beleefd:

"Dat zijn nuances die ik niet begrijp, maar je zult wel gelijk hebben."

"Men heeft nooit gelijk, zonder tegelijk op de een of andere manier ongelijk te hebben," zei Heinersdorff bedrukt. „Dat is het menschenlot."

Töschtkü greep de hand van zijn vriend en zeide bijna plechtig:

"Je bent een man, Heinersdorff, want je hebt de kracht om vol te houden!"

De kapitein antwoordde met een glimlach van twijfel:

"Dan ben ik op het pad van de 10^e Siera, waarbij te lezen staat dat Allah de beste rechter is."

WAAR DE STRIJD HET HEVIGST WOEDDE.

Gezicht op een gedeelte der stad Lille (N.-Frankrijk, nabij de Belgische grens), die grootendeels verwoest is. Opvallend is 't, dat de toren bijna geheel onbeschadigd is gebleven tijdens het bombardement. — Op 10 October begon voor Lille het voorspel van den grooten worstelstrijd en sinds dien heeft het gescht vóór Lille geen oogenblik gezweven. De stad werd eerst door de overheid als een opene verklaard; later werd zij echter door de Fransen verdedigd. Den 11en Oct. van 't vorig jaar werd Lille door de Duitschers bezet, in wier handen het thans nog is.

"Laat ons den godsdienst er buiten laten," zei de Turk afwerend.

Een half uur nadat Töschtkü-Bey weggegaan was kwamen majoor Homann en kapitein Cimonega.

"De kerel heeft je dus werkelijk uitgedaagd?" riep Cimonega.

"Wie zijn z'n secondanten?" vroeg Homann.

"Kapitein Engelbrecht en luitenant Myskiewicz."

"Ik ken geen van beide heeren."

Cimonega zeide:

"Kapitein Engelbrecht is mij bekend. Hij is een kalm, verstandig man."

Heinersdorff hooft den kameraden cognac aan en reikte hun sigaretten.

"Ik vroeg u om hier te komen om u te vragen of ge mijn secondanten zoudt willen zijn."

"Dat spreekt immers van zelf," antwoordden ze gelijktijdig.

"Uw woord behoef ik nog niet te hebben," verklaarde Heinersdorff. „Eerst moet ge alles weten, voor ge ja zegt."

De beide officieren zagen hem nieuwsgierig aan.

"Luister dus. Ik heb het besluit genomen, het onveranderlijke, door niets te verwrikken besluit genomen, niet met luitenant Vidakovitch te duelleeren"

"Ben je waanzinnig geworden?" vroeg Homann verschrikt.

"Dan kan je je wel dadelijk een kogel door het

hoofd schieten," riep Cimonega. Heinersdorff bleef rustig onder den aanval zijner vrienden.

"Waarom wil je niet vechten?" vroeg Homann.

"Omdat ik iemand, wien ik in het volle bezit van mijn verstand in het gezicht gezegd heb dat hij onwaardig is de Keizerlijke uniform te dragen, geen ridderlijke voldoening geef."

"Je verklaart dus luitenant Vidakovitch voor satisfactionsunfähig," zei Cimonega.

"Best, dat is een standpunt," verklaarde majoor Homann. „Waarop grondt je de Satisfactionsunfähigkeit? Het is toch niet voldoende te zeggen: ik duelleer met dien heer niet omdat hij satisfactionsunfähig is."

"Ik kan 't op 't oogenblik op geen enkele manier bewijzen."

"Dat is een leelijke geschiedenis," zei Cimonega.

"Waarvan beticht je Vidakovitch?" vroeg Homann. „Aan ons, je secondanten, dien je dat toch te vertellen."

Heinersdorff antwoordde met vaste stem:

"Ik beweer dat luitenant Vidakovitch een spion is."

De officieren keken hem versteld aan.

"Je beweert dat Vidakovitch —"

"Ja, dat beweer ik, nog meer, ik ben er van overtuigd, maar ik kan het nog niet bewijzen; vandaag niet en morgen niet. De toekomst zal 't bewijzen."

De kameraden overlegden.

Majoor Homann meende nadenkelijk:

"Als ik eerlijk ben moet ik zeggen dat ik instinctmatig al sedert eenigen tijd de verdenking die jij uitgesproken hebt, tegen Vidakovitch koester."

"Kan je ons geheel geen aanknopingspunt voor je verdenking geven?" vroeg Cimonega.

"Mijn aanknopingspunten zijn niet tastbaar genoeg, anders zou ik ze immers benutten, daar mijn toekomst op het spel staat."

Allen zwegen.

Toen hernam Heinersdorff:

"En thans, nu ge alles weet, vraag ik u of ge mijn vertegenwoordigers wilt zijn?"

"Dat is toch natuurlijk," antwoordden de kameraden.

Heinersdorff drukte hun de handen.

"Ik dank u!"

"Wij zullen dus morgen aan de vertegenwoordigers van Vidakovitch verklaren" — zeide majoor Homann — „dat je weigert hem ridderlijke voldoening te geven."

"Juist. Zonder opgave van redenen."

"En als de zaak voor den eereraad komt," zeide Cimonega, „zal je dan ook niet zeggen waarom je aan den luitenant Vidakovitch weigert voldoening te geven?"

"Wanneer ik niet meer weet dan nu, neen."

"Dat is waanzin, Heinersdorff," riep Cimonega.

"Dat is verstandig. Ik moet een onweerlegbaar bewijs in handen hebben wanneer ik een Oostenrijkschen officier van spionnage beschuldig, anders maak ik mijn positie er maar slechter door. Bovendien zou ik daardoor Vidakovitch waarschuwen en de ellendeling zou zijn straf ontgaan."

"Ik moet je gelijk geven," antwoordde majoor Homann met verstikte stem. Hij sprong op, greep Heinersdorff bij de schouders en vroeg aangedaan:

"Mensch, mensch! Weet je wel wat je gaat doen? Heb je alles goed overdacht?"

Heinersdorff antwoordde vastbesloten:

"Ik weet alles. Ik heb alles nauwkeurig overlegd, beste vriend."

"Je wilt ons dus verlaten? Je gaat je uniform afleggen?"

"Ik moet, kameraden."

Een hevige smart overtrilde plotseling zijn lichaam. De tranen kwamen hem in de oogen. Hij wendde zich af en ging naar het venster om zijn vrienden te verbergen wat in hem omging.

De beide officieren staarden, doodsblijk omlaag en waagden het niet elkaar aan te zien. Zij persten de lippen oopen om zich niet zwak te toonen.

Majoor Homann zeide, schijnbaar onverschillig:

"Alles is nog niet verloren. Misschien gelukt het ons aan den luitenant Vidakovitch zijn verraad te bewijzen vóór dat de eereraad zitting neemt, want een spion is hij, dat voel ik, dat weet ik."

Heinersdorff keek hem aan, met een doffen, hopeloozen blik.

"Ik betwijfel het, kameraden."

Toen zei majoor Homann, en iedere spier trilde in zijn strak, bruin gelaat:

"Misschien zal 't dan voor jou te laat zijn, maar dit zweer ik je: Wij zullen den schoft in de gaten houden en hem zoo achtervolgen en opjagen als nog nooit een mensch opgejaagd werd. Alle

honden zullen wij op hem loslaten, geen dag en geen nacht zullen wij rusten vóór wij hem de gouden sterren van zijn kraag kunnen rukken en hem zijn gebroken sabel voor de voeten werpen. Dat zweer ik!"

„Dat zweeren wij," herhaalde kapitein Cimonega.

X.

Bitter-zoete dagen kwamen voor Heinersdorff. De uren die hij op zijn bureau moest doorbrengen waren een kwelling voor hem. Hij zou hier, naar menselijke berekening weldra niets meer te doen hebben. Hij wist dat hij zijn ontslag moest nemen wanneer hem niet een ongedacht toeval ter hulp kwam, en daaraan kon hij niet gelooven.

Hij maakte zich in die smartelijke dagen geheel vertrouwd met de gedachte aan het afscheidnemen. Wat hij later zou beginnen, daaraan kon hij nog niet denken.

Het was al zwaar genoeg het denkbeeld te dragen dat hij alles moest verlaten wat zijn levensdoel was geweest.

Zoo smartelijk als de uren van den dienstdag waren, zoo opwekkend straalden de namiddagen. Zoodra hij maar kon, reed hij naar Hietzing, naar zijn verloofde. Lichtend en dronken van zonneschijn had de jonge lente haar intocht gedaan. Iederen dag werd de hemel blauwer, de lucht zachter en de zon warmer.

Een lenteroes had de geheele stad aangegrepen.

Hedwig en Heinersdorff hielden het thuis niet uit. Een onbedwingbare lust tot dwalen, was hun kloppende harten binnen gedrongen.

De witte stralen lokten, en de groene bosschen en de matte verten. Elken namiddag gingen zij opweg, meestal samen. Soms noodigden zij den ouden generaal uit mede te gaan, maar die zeide altijd maar: „Jullie hebt geen olifant nodig, je bent volwassen menschen. Laat mij maar thuis. Mij maakt de lente moe en lui."

Zij wandelden naar de „Einsiedelei" en het „Himmelhof", en toen de dagen langer werden, steeds verder in het Weenerwoud, in het lichte, vroolijke Weenerwoud, dat zoo trouwhartig weet te glimlachen, waar de boomen Weensch spreken als zij elkaar wat te zeggen hebben, en dat al zijn kinderen, de bedroefden en de lichtzinnigen, teeder als een moeder aan het hart drukt. Nooit zullen Hedwig en Heinersdorff die jubelende voorjaarsdagen vergeten. Nooit zullen zooveel bloempjes de bruine weiden sieren, nooit zullen de viooltjes, die aan den boschrand staan, sterker geuren, nooit zullen de vogels in de avondschemering lieflijker zingen. De hemel zal nooit weer zoo hoog en blauw zijn, en de verre heuvels zullen nooit weer zoo ontroerend roepen en lokken als in deze heilige lente. Nooit weer zullen Heinersdorff en zijn verloofde zoo jong en vol verlangen naar den zons-
ondergang zien.

Op een morgen zaten zij in Weidlingau bij het grafmonument van den dapperen generaal Laudon. En hier aan de voeten van dien ouden ijzervreter,

die in het Weenerwoud uitrustte van zijn roemrijke veldslagen, sprak Heinersdorff voor het eerst met haar over de toekomst.

„Ik denk sedert verscheidene dagen over een plan, lieveling," zoo begon hij.

„Wat voor een plan?"

„Ik weet niet hoe jij er over denken zult," ging hij aarzelend voort.

„Ik zal er over denken, zooals jij dat wilt, George," antwoordde ze.

„Ik wil den dienst verlaten," zei hij plotseling

Hij werd heel spraakzaam.

„Wij hebben reusachtige bosschen en velden en molens en twee honderd koeien en — en — we konden dan geheel vrij en onafhankelijk zijn en zouden aan niemand rekenschap behoeven te geven, terwijl ik nu toch maar een subaltern officier ben die altijd in de houding moet staan en dansen naar de pijpen van anderen. Welbeschouwd behoeft ik dat toch heelemaal niet te doen."

„Dat begrijp ik wel," zeide Hedwig eenvoudig. „Waarom heb je eigenlijk, als grondbezitter, de militaire loopbaan gekozen?"

„Men denkt zoo niet aan alles, als men nog jong is. En bovendien had ik jou waarschijnlijk niet leeren kennen, als ik geen officier was geworden!"

Zij glimlachte gelukzalig en legde zijn hand in de hare.

„Ik stel het mij als iets heerlijks voor, met jou samen buiten te wonen, lieve Hedwig. Als ik officier blijf dan heb je niets aan me. Steeds dienst en nog eens dienst, en de manoeuvres en de staf-reizen"

„Het zou veel mooier zijn buiten te wonen," viel zij hem in de rede. „Je hebt groot gelijk. Ik ben blij dat je weg wilt."

Haar oogen glansden verheugd.

„Wij zullen leven als het Koningspaar in het sprookje."

Zijn hart juichte. Hoe rooskleurig leek hem de toekomst.

Zij zeide glimlachend: „Ik zal dan voor de koeien zorgen."

„Natuurlijk!"

„En om het geheele landgoed planten wij een hooge rozen-haag opdat niemand ons geluk zien kan."

Hij kustte haar dankbaar de hand.

Plotseling trok een schaduw over haar stralend gezicht.

„Maar mijn arme vader!"

„Hoe dan?"

„Hij zal zich zeer ongelukkig gevoelen dat je den dienst verlaten wilt."

„Dat behoeft hij zich toch niet aan te trekken, Hedwig."

„Nee, maar dan verliest hij mij. Dat zal een harde strijd worden."

Hij dacht nu ook na.

„Ja, daarin heb je gelijk. Maar ten slotte wordt je vader toch ook gepensionneerd, en dan komt hij bij ons."

„Dan komt hij bij ons," herhaalde zij, maar het klonk aarzelend en moedeloos.

Zij verlieten het graf van den ouden Laudon en gingen stil naar huis.

Over zijn zaak hoorde Heinersdorff niet veel. Hij hoorde alleen door zijn vertegenwoordigers dat zij onderworpen was aan het oordeel van den eeraad.

Op een dag kwam majoor Homann en zeide bemoedigend:

„Het gaat goed, Heinersdorff. Wij zijn hem op het spoor."

Heinersdorff vroeg twijfelend:

„Op het spoor?"

„Jawel, beste vriend. Wij weten dat hij in verbinding staat met een Russische vrouwelijke spion. Een zekere Golubjew."

Heinersdorff glimlachte:

„Hoe weet je dat?"

(Wordt vervolgd).

95 (22a)

HET SERVISCHE LEGER IN NOOD.

Wanhopig zet het kleine, doch dappere Servische leger den ongelijken strijd tegen zijn drie overmachtige vijanden, de Duitschers, Oostenrijkers en Bulgaren voort. De hulptroepen, die de Franche bondgenoot zond, vermogen niet het geweld der oprindende legers te stuiten, en zoo ziet zich Servië den ondergang nabij. Als een stortvloed is de ellende met het offensief der vijanden over het moede en afgestreden Servienland gekomen; hongersnood en ziekten teisteren de bevolking; het leger strijdt, dikwijls van het hoognoedige verstoken, met die doffe gelatenheid en ernst, die den rampzaligen is: slechts hun vaderlandsliefde en hun eer als soldaat; slechts hun ijzere en onverwoestbare wil zichzelf te zijn en niet de slaaf van een ander, doet de Serviërs den oorlog, die voor hen 'n strijd om het bestaan is, voortzetten tot het bittere eind. — De foto's die wij op deze pagina afbeelden, illustreeren den toestand van het Servische leger op diep-schrijnende wijze. Bovenaan ziet men een tweetal soldaten, die, uitgeput van honger en vermoeienis, langs den weg zijn neergezegen: hun paard, dat hun vriend en makker is in den strijd, staat uitgeput van ontbering in hun nabijheid, wachtend tot zijn meesters in hun rust nieuwe kracht vergaard hebben, om den tocht voort te zetten. Op de onderste afbeelding ziet men enkele Serviërs bezig met het bouwen van veldkeukens: op den voorgrond een drielat dat in doffe wanhoop terneer zit, hun trekken door smart en ontbering verward.

EEN HEUGLIJK FEIT.

Verleden week herdacht de Congregatie der Broeders van de Onbevleete Ontvangenis te Maastricht het heuglijk feit van haar 75-jarig bestaan, welke herdenking bestond in een plechtige bijeenkomst in het gebouw der Congregatie en het houden van optochten door de stad. Onze foto's geven: links: Het gebouw van de Congregatie. Midden: Mgr. Dr. J. E. H. Menten, Deken en pastoor van Maastricht, Huisprelaat van Z. H. den Paus, verlaat het gebouw der Congregatie na de plechtige bijeenkomst. Rechts: De drukte in de stad gedurende de optochten. (foto's V.F.B.)

WITTE HAREN

„Waarom niet, Greta?”

„Omdat ik hem niet liefheb, mama!” riep het schoone meisje en wierp het trotsche kopje in den nek, dat de bruine lokken rond haar gelaat vlogen. „Is dat geen voldoende reden? Moet ik hem namen omdat hij jong en rijk is, omdat hij knap en voor-naam is of omdat hij mij bemint?”

„Maar Greta,” zeide haar moeder ernstig, „daar noem je nu zelf alle eigenschappen op, die Werner tot den begeerenswaardigsten echtgenoot maken. En dan zeg je nog, dat je hem niet bemint. Waarom bemint je hem niet?”

„Moet daarvoor een oorzaak zijn?” vroeg Greta zacht, terwijl zij diep bloosde, hetgeen echter aan de kortzichtige moeder ontging.

Mevrouw Alberts zank in haar leuningstoel terug, terwijl zij met bekommerd gelaat haar dochter aanzag en zeide: „Luister, mijn kind, zoo gaat het niet langer. Dat is nu de vijfde, dien je afwijst en altijd om dezelfde reden: omdat je hen niet liefhebt. Het waren goede partijen. Wie weet of zich nog wel weer iemand voordoet als je ook Werner wegzendt. Geloof me, een meisje, dat iedereen een blauwtje laat loopen, gaat over de tong en spoedig waagt zich niemand meer daaraan, want zij moet daartoe een grond hebben: of het is hoogmoed of zij heeft een ander lief. Ik weet dat geen van beide bij jou het geval is, maar daarom is het mij een raadsel, wat je tot deze zonderlinge handeling beweegt!”

„Moet ik dan trouwen, mama?” vroeg Greta en haar stem sidderde een weinig.

„Kind, kind! Wat moet dit beteekenen? Je weet, ik ben ziek en als ik eenmaal kom te sterven, heb je niemand in de wereld, die je beschermen kan.”

Het was alsof het jonge meisje hierop iets wilde antwoorden, doch ze zweeg.

„Overleg nog eens met jezelf en bedenk dat zich niet spoedig weder zoo'n gelegenheid tot geluk aanbiedt.”

„Tot geluk, mama?” zei Greta droomerig. „Geluk denk ik mij anders. Tot geluk behoort liefde.”

„Ach, kind,” antwoordde de moeder, „tot een gelukkig huwelijk behooren achting, sympathie, en een zorgeloos bestaan. Geloof mij, die uit liefde gesloten huwelijken zijn zelden gelukkig. De liefdesroes vervliegt spoedig en dan ziet men met nuchtere oogen de verkeerde ver-

houdingen en gebreken, waarvoor men vroeger blind was of blind wilde zijn. Bij Werner vind je alles wat voor een onbezorgd leven noodig is en bovendien aanbidt hij je.”

„Maar ik hem niet.”

„Dat komt wel,” meende mevrouw Alberts, „liefde werkt wederliefde. Neem hem, Greta! Schenk mij het rustige gevoel, je in veilige haven te weten, beschut tegen rampen en tegenspoeden. Doe het, doe het uit liefde voor je kind! Dan zal ik kalm kunnen sterven!”

POPPENTENTONSTELLING IN 'T STED. MUSEUM TE AMSTERDAM.

Vrijdagmiddag is te Amsterdam in het Stedelijk Museum een tentoonstelling van poppen geopend ten bate van de Amsterdamsche Vereeniging „Zuigelingen-zorg”. De expositie, die zich in een druk bezoek mag verheugen, is verrijkt met interessante inzendingen van H. H. M. M. de Koningin en de Koningin-Moeder. De foto boven geeft de inzending van de Koningin en Koningin-Moeder, o.a. een rieten poppenwagen, en speelgoed van H. M. Koningin Wilhelmina, dat thans van H. K. H. Prinses Juliana is. Foto onderaan: Een hoekje der zaal met antiek speelgoed. (foto's Hofker)

„Ik ik kan niet!” Het klonk als een noodkreet. Smart en trots teekender zich op de schoone gelaats-trekken van het meisje. Toen stond zij op en verliet de kamer.

Op haar kamertje gekomen, wierp ze zich op de kleine sofa, verborg haar gelaat in de handen er scheen diep na te denken. Zoo zat ze een wijle, toen liet ze haar handen zinken en keek met dwalenden blik haar kamer rond.

Een echte meisjeskamer: elegant en intiem, met honderden overbodige dingen opgesmukt. Vazen, bordjes, balherineringen en bloemen en een aantal photographieën. Aan een dezer bleef haar blik hangen. Zij stond op, nam het portret in de hand en zag het lang en ernstig aan. Het was een mooie mannenkop vol uitdrukking, niet in de eerste jeugd, veertig jaar wellicht, met een frisch energiek gelaat.

„Je weet dat ik niet kan,” murmelde zij. „Frans ...!”

Er werd aan haar deur geklopt. Bliksemsnel zette zij het portret weer op zijn plaats en keerde zich om. Op haar „binnen” trad de persoon de kamer in met wien zij zooeven de geheime samenspraak gehouden had. Een diepe blos verhoogde de schoonheid van haar gelaat. Lachende en met schitterende oogen liep ze op hem toe.

„Gij, oom Frans?”

Doch zijn voorhoofd was gefronst en zijn stem had een rauwen klank als hij zeide:

„Uw moeder zendt mij tot je. Ik moet je verstand prediken!”

Zij was bleek geworden tot op haar lippen en haar schitterende oogen werden door opkomende tranen verduisterd. Hij zette zich neer en zij bleef met gebogen hoofd voor hem staan als een kind dat knorren verwacht.

Een lange pauze trad in. Eindelijk vroeg hij op vermoeiden toon: „Waarom wijs je Werner af?”

„Ik heb het mama reeds gezegd: omdat ik hem niet liefheb,” antwoordde ze zacht.

„Greta, zeg mij de waarheid, zooals je altijd gedaan hebt. Ik geloof niet dat dit je eenige beweegreden is. Weinige meisjes worden door zoo'n talrijke schare aanbidders omringd als jij en telkens als een daarvan aanzoek doet om uw hand, wijst gij hem af — dat is niet natuurlijk. Zeg mij waarom doe je dat?” Die diepe, weeke mannenstem trilde van innerlijke ontroering.

Zij ontweek zijn vraag door een wedervraag. „Zal ik iemand nemen, dien ik niet liefheb?”

„Waarom heb je hem niet lief?” vroeg Frans. „Hij is schoon, rijk en voornaam ... en jong,” voegde hij eraan toe — het klonk als een zucht. „Hoe moet degene dan wel zijn, dien je beminnen kunt?”

Een seconde lang sloeg zij de oogen naar hem op, en dan keek ze weer voor zich. Andermaal stakte het gesprek.

BETROUWBAARHEIDSRIT TWENTSCHE MOTORVEREENIGING.

Door de Twentsche Motorvereeniging is op Zondag 21 November een betrouwbaarheidsrit gehouden over het traject Hengelo (O), (vertrek 's morgens 8 uur), Zutphen, Arnhem, Apeldoorn, Zwolle, Ommen, Hengelo, waar de aankomst was bepaald op 's middags 5.05 uur. Voor deelneming aan den rit hadden zich 24 motorwielrijders aangemeld, van wie er 22 uitkwamen. Foto links: Controle te Arnhem (Musis Sacrum) van eenige deelnemers. Rechts: Controle te Apeldoorn door den Commandant van het V. M. M. K., den heer Toe Laer. (foto's Sijes)

UITGEWEKEN ARMENIËRS IN EGYPTE.

De gruwelen door de Turken aan de Armeniërs bedreven en die door de pers wereldkundig zijn gemaakt, hebben de laatsten er toe gebracht hun vaderland te verlaten en een toevlucht te zoeken in Egypte, waar zij groote kampen hebben opgeslagen. Een dezer dagen verscheen ook een brochure waarin de resultaten van het onderzoek inzake deze gruwelen zijn uiteengezet en waarvoor Lord Bryce een voorwoord schreef. Onze afbeelding links geeft een groepje bewoonsters in hun typische volkskleederdracht voor hun tenten in het kamp; rechts ziet men het uitreiken van voedsel aan eenige der uitgeweken Armeniërs.

Eindelijk zij ze, nauw hoorbaar: „Ik wil in het geheel niet trouwen!”

Zijn blik omsloot een oogenblik de schoone, teedere gestalte, toen riep hij hartstochtelijk uit:

„Jij niet trouwen? Dat is onmogelijk! En waarom niet? Waarom niet!” — Zij gaf geen antwoord.

IN DE DOLOMIETEN.

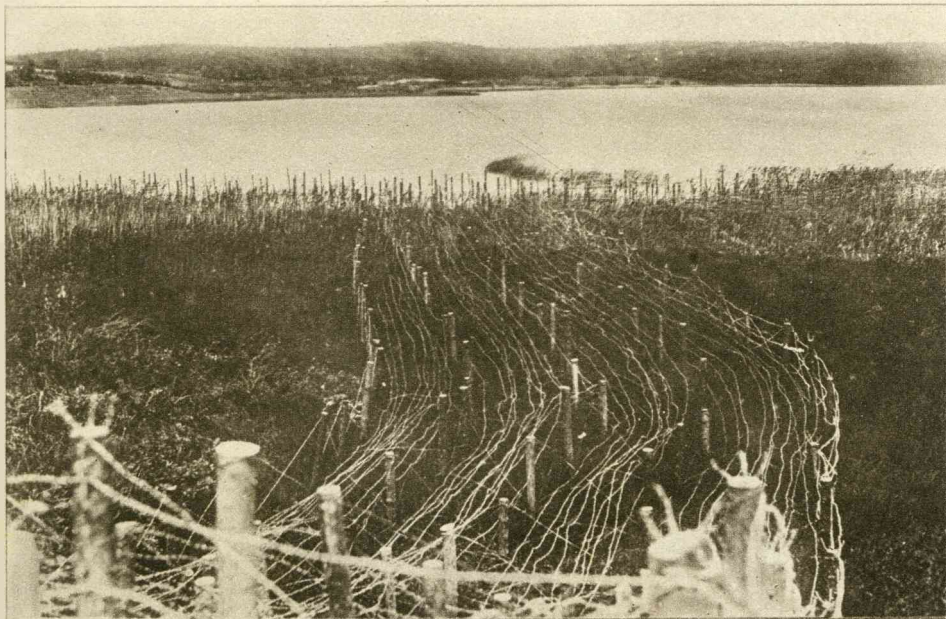
Meer dan ergens anders heeft de strijd in de Dolomieten een avontuurlijk karakter. De terreinsgesteldheid maakt 't geven van scherp-omlijnde orders dikwijls onmogelijk, waardoor het persoonlijk element van den eenvoudigen soldaat meer op den voorgrond treedt. Op onze foto zien we een Oostenrijksche patrouille, die ver van het hoofdleger op verkenning zijnde, voeling krijgt met den vijand en nu op eigen initiatief daarmede 'n gevecht begint.

„Oom Frans,” vroeg ze plotseling, „waarom trouwt u niet?” — Vershrikt staarde hij haar aan.

„Ik? . . . Waarom ik niet?” — „Ja, oom Frans, u!” Hij scheen zich te bezinnen. Daarop zeide hij slechts:

„Van mij is geen sprake! Wat kan je dat schelen!”

„Neen,” drong zij aan, „zeg mij waarom trouwt u niet?”

AAN DE MASURISCHE MEREN.

Aan de Masurische Meren (West-Rusland) waar thans weer de doodsche eenzaamheid van den winter rondwaart, wordt de sombere indruk van het landschap niet weinig verhoogd door de sporen van den hevigen strijd, die er woedde. Niet het minst spreken de nijldige prikkeldraadversperringen van het bloedig drama, dat zich in deze verlaten vlakten heeft afgespeeld.

„Laat toch . . .”

Doch zij liet zich niet afweren.

„Als je het dan volstrekt weten wilt,” mompelde hij, terwijl hij star voor zich uitzag, „de eenige, die ik beminn en altijd zal beminnen is voor mij onbereikbaar.”

„Is zij getrouwd?”

„Neen!”

„Wat dan?”

„Zij is jong en schoon en ik . . . ik ben een man op leeftijd, Greta.”

„U, oom Frans! En u bemint haar?”

„Onuitsprekelijk!” fluisterde hij voor zich heen, als sprak hij in zich zelf.

„En weet zij het?” vroeg het meisje.

„Hoe zou zij anders!” antwoordde hij.

Een lange pauze volgde. In gedachten verzonken stond zij voor hem, half afgewend. Het schoone gelaat versteend van smart. Door haar niet opgemerkt, rustte zijr blik op haar in naamloze teederheid, in verzengenden gloed.

Eindelijk stond hij op.

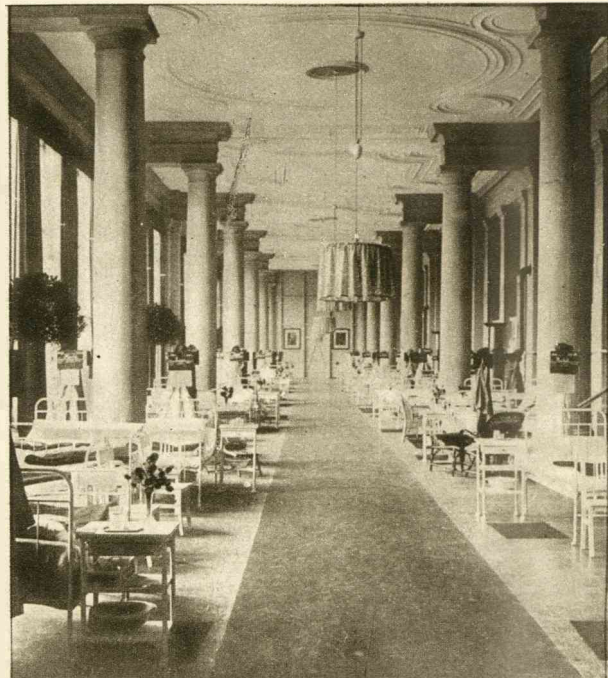
„Overleg nog eens met jezelf, Greta. En denk erom dat het uw moeders innigste wensch is.”

Toen oom Frans vertrokken was, brak een storm van smart over Greta los. Zij zonk op de knieën en drukte het gloeiende gezicht in het kussen van de sofa. Het was haar als lag de wereld in puinhoopen. Zij was in het diepst van haar hart getroffen dat Frans beminde, een wezen beminde, dat zijn liefde versmaadde. Het was haar onbegrijpelijk, hoe een meisje hem versmader kon. Hij was de verpersoonlijking van al wat goed en edel was.

Voor de eerste maal legde zij zich de vraag voor of zij dan geloofd had, dat hij haar tot zijn vrouw zou maken. Zij, die zich zoo klein voelde nevens hem, die tot hem opzag in grenzenloze vereering. Zij wist het niet.

Dat wist zij slechts, dat hij, van af het oogenblik dat zij denken kon, de ster van haar leven was geweest, de heer over al haar denken en voelen, de afgod harer jonge ziel. Zij kende geen anderen wil dan den zijnen, geen ander geluk dan zijr bijval. Zij had aan niets gedacht dan aan hem, en niets gewenscht dan zijn nabijheid. — Zij voelde zich als een deel van hem en nu wierp hij haar achteloos van zich. Met één slag vernietigde hij haar droom van geluk. Dat hij wist, hoe gloeiend zij hem beminde, daaraan twijfelde zij geer oogenblik. Hoe had hem dat ook verborgen kunnen

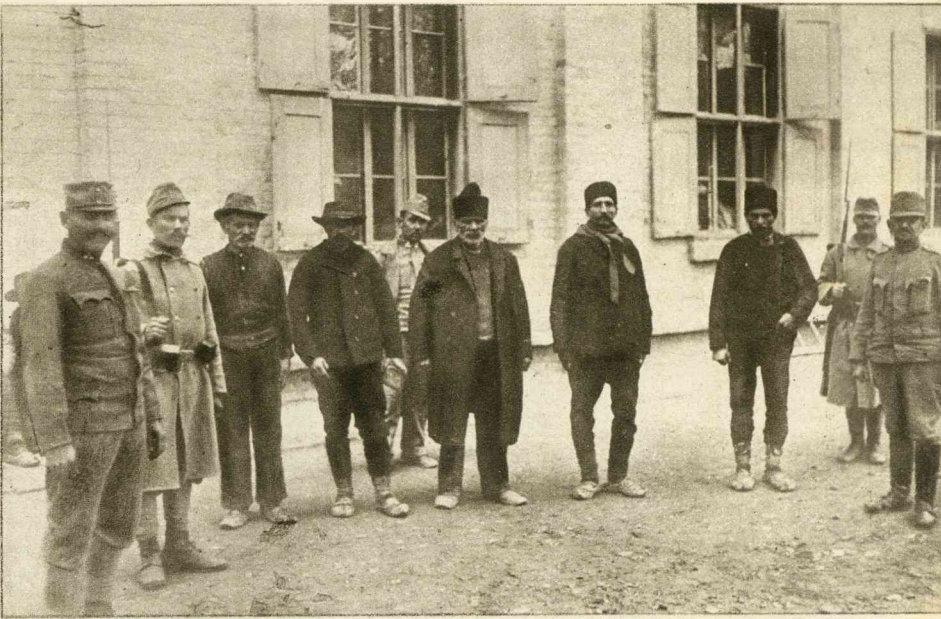
blijven! Maar hij beminde een andere, die zou hij in zijn huis voeren; want wie zou hem op den duur kunnen weerstaan! Wat kwam het er op aan, wat er van haar werd? Nu kon zij den wensch harer moeder vervullen en Karel Werner trouwen. Frans had het haar toch zelf geraden, hij begreep het niet, dat zij haar eigen wenschen niet aan

TOT HOSPITAAL INGERICHT.

Het keizerlijk paleis te Potsdam (27 Nederl. mijl van Berlijn gelegen) is bijna geheel tot lazaret ingericht. De afbeelding hierboven vertoont een der zalen van het slot, die tot slaapzaal voor de gewonden is ingericht. — Het paleis werd in 1701 voltooid; in het bijbehorende park bevinden zich een standbeeld van keizer Alexander I van Rusland en van de generaals Blücher, Gneisenau, Kleist en Tautentzien. (V.F.B.)

die van anderen ondergeschikt kon maken. Hij leefde en zorgde slechts voor anderen. Hij had zelfs zijn eigen neigingen en verlangens eerst aan haar vader, toen aan haar moeder en eindelijk aan haar zelf opgeofferd — niet uit zwakheid, maar uit totaal gemis aan egoïsme, uit zelfopofferende goedheid des harten.

SERVISCHER FRANCSTIREURS.

Reeds eerder wezen wij er op dat het een der bepalingen van het oorlogsrecht is, dat de oorlog alleen gevoerd mag worden door de soldaten der strijdende mogendheden. Dat deze bepaling door de civiele bevolking niet altijd wordt nageleefd, is uit de persberichten voldoende op te maken. Het franc-tireurwezen moet echter vooral in Servië erg wezen, zooals op onze foto wederom te zien is, die eenige Serviërs — waaronder een oude man — weergeeft, die door de Oostenrijkers zijn aangetroffen met de wapens in de hand. Zonder twijfel wacht hun de dood. (V.F.B.)

Zij, zijn getrouwe leerlinge, moest nu ook een offer brengen en met Werner trouwen. Zij huiverde. Voort! Frans niet eenmaal meer zien? Zoo- ver haar herinnering reikte, was hij steeds aan haar zijde geweest, haar beste, trouwste vriend; en nu zou alles, alles uit zijn? . . .

Toen haar vader stierf was zij een meisje van tien jaar; toen trad Frans in haar lever, waarvan hij spoedig het middelpunt was. Hij was de compagnon van haar vader geweest, nu werd hij haar voogd. En welk een voogd! Terwijl hij in rusteloozen arbeid haar vermogen en dat harer moeder zocht te vermeerderen, vond hij nog tijd zich onvermoeid bezig te houden met de opvoeding van de kleine Greta. Dagelijks kwam hij, hield toezicht op haar onderricht en bekommerde zich om het kleinste wat haar betrof.

Deze knappe, dertigjarige man wijdde aan het vreemde kind het grootste gedeelte van zijn rust en hielp het in al haar kleine moeilijkheden.

In zijn hand was het bandeloze ding week als was. Als haar moeder en de oude, getrouwe Marie haar niet regeeren konden, en beden noch bedreigingen hielpen, was er slechts een vermanend woord van „oom Frans” (zooals zij hem noemde, hoewel geenerlei familieband hen verbond) noodig en haar trots was gebroken. Een door hem opgelegde straf verdroeg zij zonder tegenspraak en kuste soms nog de hand die haar strafte.

De jaren veranderden niet veel aan deze verhouding; allengs leerde zij deelnemen aan zijn geestelijken arbeid. Ofschoon hij koopman was, had hij een veelzijdige kennis opgedaan en bestudeerde met voorliefde de botanie. Dit had eigenlijk zijn beroep moeten worden, doch op uitdrukkelijk verlangen van zijn vader, deed hij afstand van het door hem begeerde vak en beoefende het nu nog slechts als liefhebberij. Hij onderwees er ook Greta in, las veel met haar en hield nog toezicht op haar lectuur lang nadat zij de school verlaten had. Zij had een grenzenloos vertrouwen in hem, bekende hem al haar gedachten, zoodat hij geloofde op den bodem harer ziel te kunnen lezen. Zij daarentegen wist weinig van hem. Slechts zelden trof zij hem buitenshuis aan, want terwijl zij met de voorname families der stad verkeerde, zocht hij met voorliefde geleerde kringen op. En daar hij tot die menschen behoorde, die niet genoeg van zichzelf spreken, zoo kende zij zijn betrekkingen en vrienden nauwelijks. Spraken anderen van hem, dan geschiedde dat altijd met de meeste hoogachting. Men roemde zijn edelen aard, zijn stille weldadigheid en ridderlijke grootmoedigheid. Elk zoo'n woord was een geschenk voor haar, waarmede zij den afgod op het altaar haars harten versierde.

Zoo was het gebleven tot op dit oogenblik.

Wel wierp zij zich niet meer op stormachtige wijze om zijn hals, kuste hem niet meer de handen; maar ieder van zijn wenschen was voor de jonge dame even zoo goed een gebod als vroeger voor het wilde kind.

En nu zou alles uit zijn. — Zij zou met Werner trouwen, de stad harer geboorte verlaten en Frans zou zijn geliefde tot zijn echtgenoot maken. Wie dat zijn kon, daarover dacht zij niet na, zij zou het immers toch niet kunnen raden, wijl zij zijn betrekkingen niet kende.

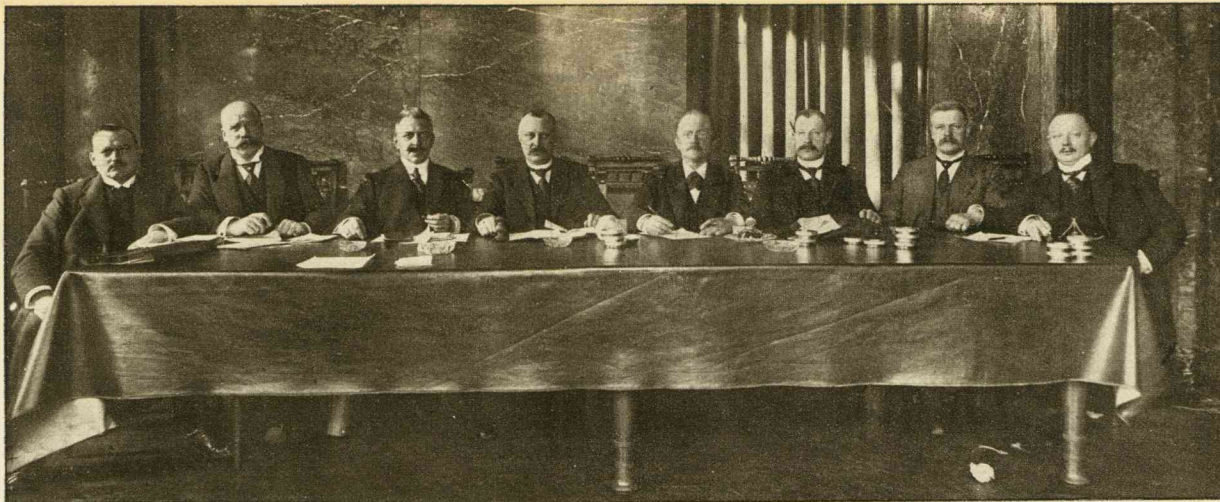
„Alles is voorbij!” . . . steunde Greta in haar eenzame meisjeskamer. „Leef, leef wel, Frans!”

Het huwelijksdiner was geëindigd. In verschillende groepen stonden de bruiloftsgasten bijeen, een kop koffie in de hand en praatten ongedwongen. In het midden van hen stonden de jonge bruid en bruidegom, welke laatste van geluk en zaligheid niet wist wat hij sprak en hoeveel hij sprak. Greta zag er allerliefst uit met de mirtenkroon, vanwaar de sluier tot op den langen sleep afhing. Zij zag ietwat bleek, maar was wonderschoon, daarover waren allen het eens.

Zij scheen iemand te zoeken!

Haar oogen dwaalden rusteloos van de eene groep naar de andere. Eindelijk liep zij de zaal uit, de gang in en begaf zich naar haar kamer, waar heden de geschenken ten toon gespreid lagen. Daar zag zij Frans! Hij leunde met den rug tegen het venster en staarde in de lichten van de kleine kroon. Als zij binnentrad richtte hij zich met een ruk op.

Zij trad dicht op hem toe.

BOND VAN GROSSIERS.

Door den „Bond van Grossiers in Nederland” werd op 17 dezer in hotel „American” te Amsterdam een vergadering gehouden, die druk bezocht was. — Hierboven een foto van het Bestuur. (V.F.B.)

„Frans,” zeide zij, (voor de eerste maal noemde zij hem niet „oom”), „ik wilde afscheid van je nemen en je danken, duizend maal danken, Frans, voor alles wat je voor mij geweest bent, voor je goedheid, trouw en geduld — voor alles, alles.” Haar stem sidderde. Aarzelend voegde zij er aan toe: „En ik wensch, ik hoop innig, dat zij nog eens uw eigendom worde, die gij zoozeer bemint, en dat zij je ook gelukkig maakt zooals je verdient.”

Hij was zeer bleek geworden.

Nu nam hij haar gezicht in zijn handen, zooals hij dat

H. D. S. HASSELMAN. †

De heer H. D. S. HASSELMAN, oud-rijkslandbouwleeraar, is te Utrecht op 69-jarigen leeftijd overleden. — Te 's-Gravenhage overleed de bekende zee- en landschapsschilder G. VAN DER LAAN, een in de schilderswereld zeer bekende en gezeene figuur.

G. v. d. LAAN. †

zoo menigmaal gedaan had, toen zij nog een kind was en kuste haar op het voorhoofd en de oogen, lang en innig.

„God zegene je, mijn geliefd kind!” was alles wat hij zeggen kon.

Plotseling boog zij zich voorover en bracht zijn hand aan haar lippen. Heete tranen vielen daarop, toen was zij verdwenen.

Wij menschen weten niet wat geluk is en wat tot het geluk voert. Wij haken naar de gouden vrucht en hebben wij haar in den mond, dan bemerken wij dat een worm het binnenste heeft weggevreten.

Wij jagen schitterende zeepbellen na en hebben wij ze eindelijk bereikt, dan spatten zij uiteen en komt het schuim ons in de oogen.

Mevrouw Alberts zou hetzelfde ervaren. Haar dochter werd in het huwelijk, dat zij zoo vurig voor haar gewenscht had, nameloos ongelukkig. Aanvankelijk geloofde de moeder voor het kind het beste bereikt te hebben. Greta leefde in de rijkste en schitterendste omgeving, haar man aanbad

haar en de wereld huldigde haar. Hoe zij zelf daarbij te moede was, daarvan sprak zij niet. Zij deed alles wat haar man wenschte en leidde, zonder tegenstand, het weelderige leven dat hem behaagde; slechts zijn vurige liefde beantwoordde zij niet. Een beminnelijke gade was zij voor hem, maar geen teedere. Innerlijk leed zij onduelbaar heimwee. In haar waken en droomen zag zij haar vaderstad met tot den hemel reikende torens en omgeven van een kring van reusachtige bergen.

Droomend zat zij soms uren lang en dacht terug aan den tijd dat zij door de nieuwe straten wandelde en dan zag zij weder haar lief kamertje waar zij zoo gelukkig geweest

was. Het beeld van Frans was in haar fantasieën onafscheidbaar met dat harer geboortestad te zamen geweven, zoodat zij niet wist naar wie van beiden haar hart het meest verlangde. Haar hart leed onder een onuitsprekelijk verdriet. Zij hield briefwisseling met haar moeder, met Frans niet. Wel had zij hem meer dan eens geschreven, maar hij had haar niet geantwoord. Zij maakte hem daarvan geen verwijt, maar zijn stilzwijgen krenkte haar toch. Van dag tot dag verwachtte zij de aankondiging zijner verloving, — maar zij hoorde niets daarvan.

Zoo verging een jaar, toen kruiste het noodlot haar levensweg. Haar man werd het slachtoffer van een ongeneeslijke ziekte. Op het eerste bericht ijde haar moeder tot haar en bezwoer haar om haar man naar een ziekeninrichting te zenden. Ook haar vrienden en bekenden raadden haar dit te doen. Het zou dwaasheid zijn haar jeugd aan zijn zijde te begraven. Doch zij kon daartoe niet besluiten.

De arme zieke was voor zijn omgeving volkomen ongevaarlijk en had zijn liefde voor haar zelfs in zijn ernstig lijden niet verloren. Slechts in haar nabijheid was hij rustig en hing haar aan als een hulpeloos kind.

Zonder klagen nam zij haar zwaar kruis op en droeg het met stille onderwerping. De gedachte aan Frans en wat hij als plicht zou beschouwen, leidde haar in al haar doen. Zij trok zich geheel uit de samenleving terug en leefde slechts voor het groote kind dat geheel haar hulp noodig had. De gebroken man en de jonge vrouw woonden in het groote huis te midden van de drukke stad als op een eenzaam eiland. Slechts als zij met hem uitging, zag zij vreemde menschen en menige vroegere bekende nam, als hij haar ontmoette, den hoed dieper af uit eerbied voor haar zelfopoffering. Haar moeder had haar sedert lang weder verlaten en leefde met het oog op haar gezondheid aan de Riviera. Toch liet zij niet na haar dochter voortdurend te schrijven om haar man in een of andere inrichting te doen verplegen. Ten einde raad schreef Greta eindelijk aan Frans, de beslissing aan zijn oordeel overlatende.

Wat hij leed, kunnen geen woorden zeggen. De bitterste verwijten maakte hij zich dat ook hij tot dit huwelijk had medegewerkt. In nameloos verlangen strekte hij soms de armen naar haar uit, als wilde hij haar aan zijn hart drukken als zijn eigendom voor eeuwig. Toen echter haar brief kwam, twijfelde hij geen oogenblik. Zooals hij haar had opgevoed in gestrenge plichtsbetrachting, zichzelf als voorbeeld stellend, zoo schreef hij haar ook thans: „Bij je echtgenoot moet je blijven. Daar is je plaats!” Zij had niet anders verwacht en kuste de regelen in deemoedige liefde.

Zoo verstreken drie treurige jaren. Eindelijk bracht de dood verlossing. Zij jubelde niet, want zij had den armen zieke uit grenzenloos medelijden liefgekreken. Bovendien bood de vrijheid haar niet het geluk waarop zij niet meer hoopte en waaraan zij niet meer geloofde.

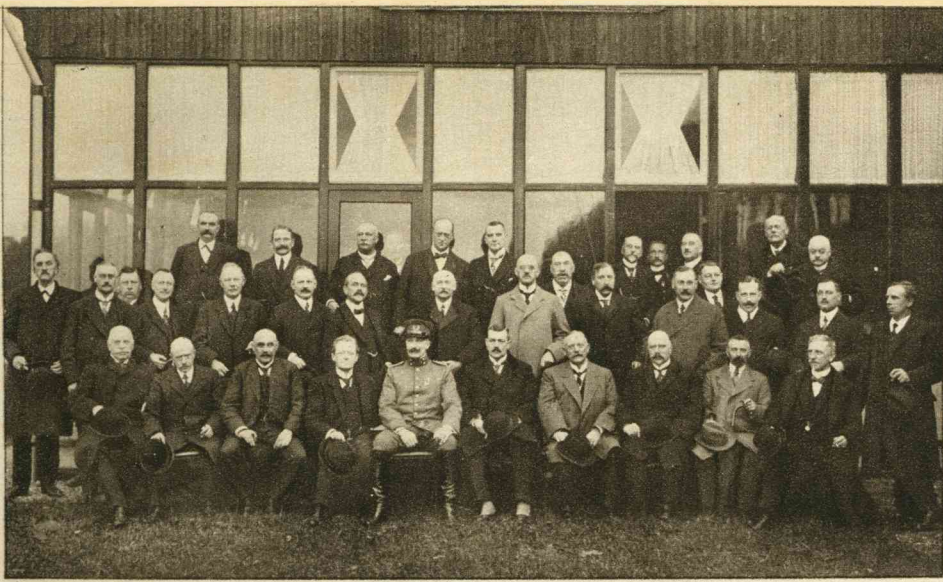
Gedurende al de jaren was Frans niet bij haar geweest. Haar moeder had soms wekenlang met haar in haar somber huis geleefd, Frans was echter nooit gekomen. Zij beklagde zich daarover niet, maar het deed haar pijn. Had hij haar geheel vergeten en verstooten? Hij kwam echter niet, omdat hij den moed daartoe miste, omdat hij vreesde: zijn jarenlang verkropte passie zou tot een uitbarsting komen bij haar aanblik.

Ook thans zouden zij elkander niet wederzien. Zij bracht met haar lijdende moeder den winter in het Zuiden door. Daar scheen Greta tevreden te zijn. Met Frans stond zij evenwel in drukke briefwisseling. Hij had haar bij haar mans dood hartelijk geschreven, als in haar meisjesdij, als zij met haar moeder op reis was. Schier onbewust

VERGADERING JAVA-COMITÉ.

Verleden week werd in het „American”-hotel te Amsterdam door het Java-Comité de 60ste jaarvergadering gehouden onder voorzitterschap van ds. P. E. Barbas. — Wij brengen hierboven een foto van de vergaderden. (V.F.B.)

NEDERLANDSCHE SCHAATSENRIJDERSBOND.

Geleid door den voorzitter, kapitein F. J. Backer, had in het Restaurant van de Haagsche IJclub aan 't Bezuidenhout te 's-Hage de jaarlijksche algemeene vergadering plaats van den Ned. Schaatsenrijdersbond, tijdens welke de wedstrijden van den Bond voor het komend seizoen werden vastgesteld en geregeld en enkele wijzigingen in de statuten werden aangebracht, die met algemeene stemmen werden aangenomen. (foto M. M. Couvée).

had zij hem geantwoord in den ouden toon van vertrouwen en vereering. Hij antwoordde hierop spoedig en weldra was de oude hartelijkheid weder teruggekeerd. Hij schreef haar over alles waarin zij belangstelde of wat haar verheugen kon. Zij breidde haar doen en denken voor hem uit en schilderde hem de jaren, die sedert hun verwijdering vervlogen waren. Uit deze brieven trad hem niet meer dat vroolijke, verwende meisje tegen, maar een ernstige jonge vrouw, die het ongeluk niet verbitterd, maar gelouterd had. Hij moende weder op den bodem harer ziel te kunnen lezen, die hem kristalhelder voorkwam, maar begreep niet wat haar moed, kracht en volharding gegeven had, wat haar had staande gehouden, wat haar rein had doen blijven als een kind — haar onmetelijke liefde tot hem. Hij lag voor haar ziel op de knieën en zag niet dat zij zijn beeld spiegelde in haar diepten. Hij begreep niet dat hij haar gemaakt had tot wat zij was.

Intusschen verging de winter.

Toen de zomer naderde besloten zij en haar moeder naar het Oostenrijksche bergland te vertrekken, Frans zou haar daar bezoeken.

Mevrouw Alberts en Greta kozen als verblijfplaats uit een klein, eenvoudig oord, aan een der groote meren gelegen. De villa die zij huurden, stond op een hoogte aan den landweg die haar van het water scheidde. De blik kon vrij op de blauwe golven rusten en bijna het geheele meer overzien, welks oevers dicht met groen begrooid waren. Aangezien nog geen modern comfort tot dit afgelegen hoekje doorgedrongen was, hadden slechts weinige families haar tenten hier opgeslagen en zelfs met deze kwamen de beide vrouwen in geen aanraking, wijl zij ook daar het stil-voornam leven als thuis voerden.

Greta's denken was geheel op Frans' komst gericht. Zij hoopte, zij wilde niets dan alleen hem wederzien; weder zijn hand vatten en zijn stem hooren. Er vergingen echter nog vele weken voor hij kwam, en zij zei tot zichzelf, dat dit wederzien voor hem niets beduidde.

Eindelijk kwam hij.

Op een grauwen achternamiddag stond zij op de landingsplaats en verbeidde het stoomschip. Haar hart klopte luid en haar oogen staarden onafgebroken in de verte. — Het verleden was vergeten, zij wist slechts dat hij in weinige minuten bij haar zou zijn. Eindelijk kwam de boot aanstoomen, legde aan en Frans sprong als de eerste op de smalle plank.

Niet in staat een woord te spreken, strekte zij de handen naar hem uit, die hij in de zijne nam, ze immer meer tot zich trekkend, als wilde hij haar in de armen sluiten. Doch hij liet haar plotseling los en ze liepen naast elkander voort. Hij was slechts weinig veranderd. De slanke, krachtige

mannengestalte maakte een goeden, aangenamen indruk. Zij, in haar zwart gewaad, het bruine haar dat vroeger in weerspannige lokken haar gelaat omlijstte thans in een eenvoudigen knoop gelegd, zag er meisjesachtig-teer uit, en haar gezichtje, dat smaller en bleeker geworden was, scheen hem bijna nog jeugdiger dan vroeger onder haar bruidskrans. Zooals zij daar aan zijn zijde ging, reikte zij slechts tot zijn schouder en onwillekeurig boog hij tot haar als hij sprak. Zij leidde hem tot haar moeder, die hem verzocht, gedurende zijn verblijf bij haar te logeeren.

Op dit eerste wederzien volgde een rij van schoone, zonnige dagen. Een lichte waas van rood kwam op hare wangen en uit haar oogen straalde een stille tevredenheid. Alle leed

„DE CONTROLEUR VAN DE SLAAPWAGENS”.

Onder regie van L. Chrispijn ging verleden week in het Centraal-Theater te Amsterdam dat zich steeds in een druk bezoek mag verheugen — het bekende stuk van A. Bisson: „De Controleur van de slaapwagens”. Onze foto geeft een scene uit het laatste bedrijf. V. l. n. r.: Cath. Kinsbergen: Chrispijn; Jeanne Hopman; Tonny Stevens; Bart Kreeft; Bets Cremer; Mevr. Bouwmeester: Jan Lensma; Mevr. Chrispijn-v. Meeteren. (V.F.B.)

van vroeger was vergeten, een stil geluk was op haar geheele wezen te lezen. Slechts één ding kwelde haar; hij zou spoedig afreizen, want een zonderlinge onrust scheen zich soms van hem meester te maken.

Zij brachten vele uren met elkander door. Des morgens vroeg als haar moeder nog sliep, togen zij reeds op weg. Het liefst wandelden zij naar het Westen, waar de weg naar het meer eindigde in een smal dal dat naar een kleiner meer leidde. Daar gebruikten zij dan een eenvoudig ontbijt en de tijd vervloog in half vroolijke, half ernstige gesprekken. Menigmaal gebeurde het, dat hij plotseling zweeg, haar naar huis terugbracht en zich den ganschen dag niet meer liet zien. Hij botaniseerde, heette het dan; doch nooit zag zij dat hij iets thuis bracht.

N.V. „ONDERLINGE ROUWVERENIGING”.

Door de N.V. „Onderlinge Rouwvereniging” te Rotterdam, welke vereniging werd opgericht tot exploitatie van rouwstallen, worden aldaar groote gebouwen gesticht voor dat doel. Verleden week o.a. werd in de Zwaanshal: de eerste steen voor een dergelijk gebouw gelegd, welke plechtigheid wij hierboven in beeld brengen. (V.F.B.)

Zoo waren zij op een voormiddag weder uitgegaan. De zon scheen echter zoo fel, dat Greta daardoor verhit en vermoeid werd en Frans' voorslag, een boerenwagen te huren om daarop naar huis terug te keeren, gaarne aannam. Reeds zat zij op de hooge bank, toen Frans haar een bouquet van blauwe gentianen overhandigde, die hij zooeven gekocht had.

Zij boog zich tot hem over, zoodat haar wangen zijn hand beroerden.

„Ik dank u, goede oom Frans!”

Een donkere blos steeg Frans naar het gelaat en eenigszins ruw zeide hij: „Rijd alleen naar huis, Greta, ik kom straks wel.” Hij wendde zich om, verliet haar en eerst tegen etenstijd zag zij hem weder.

Een andermaal had hij 's avonds op het meer met haar rondgevaaren. De volle maan stond aan den hemel. Zij zat aan het roer en wiegde zich zachtjes op de maat van den golfslag, zoodat haar bruine lokken, die zij op zijn wensch weer gekapt had als in haar meisjestijd, zacht meedansden. Een droomerige stemming had zich van beiden meester gemaakt. Zij spraken geen woord. Zoo dreven zij langzaam voort.

Daar zei ze eensklaps als tot zichzelf: „Hoe zalig, als men hier de liefde vindt.” Een schok voer Frans door de leden. Hij greep naar de riemen, roeide de boot naar den oever en geleidde haar naar huis. Daarop verdween hij in den donkeren nacht. En als zij hem dan, verwonderd over zijn zonderlinge handelwijze, vroeg, wat hem zoo plotseling scheelde, dan gaf hij geen of zeer onvoldoend antwoord.

De maand September was aangekomen. De natuur glansde nog in volle schoonheid, maar toch lag des morgens de nevel langer over het dal en de alpenvioletjes bloeiden reeds als voorboden van den herfst. Toch braken dikwijls, als in het midden van den zomer, zware onweders los.

Zoo was het ook heden. Buiten stormde en donderde het, de familie zat bijeen in de huiskamer. Frans las iets voor, Greta zat tegenover hem en luisterde naar de voor haar zoo geliefde stem. Als hij opkeek, ontmoette zijn blik den haren. Eensklaps stond hij op en zei, dat hij nog naar buiten ging. Zij volgde hem.

„Waar ga je heen, Frans? Toch niet op het meer?”

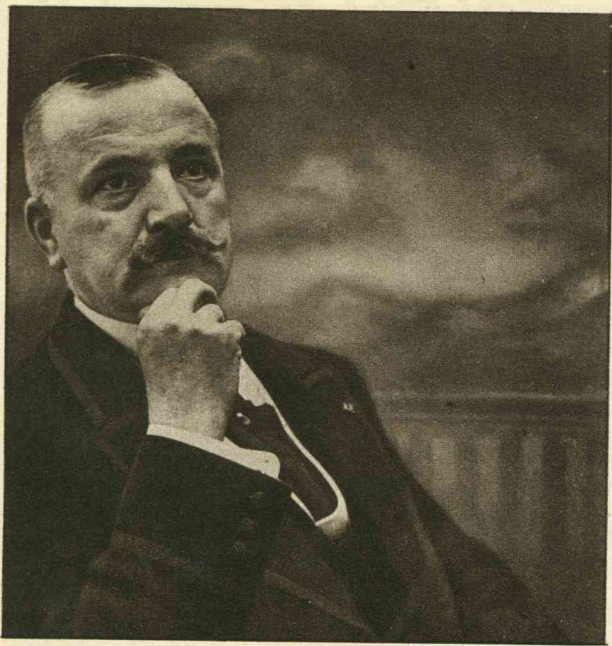
Hij stelde haar gerust en ijde heen.

Zij blikte hem door het venster na. Trots zijn belofte, zag zij hem op den oever toetreden, de boot losmaken en afstooten. Het onweder had opgehouden, het regende nog slechts in groote druppels, en de golven hadden witschuimende kammen. Greta liep het huis uit en op den oever toe om hem te bezweren terug te keeren, doch reeds was

UIT HET INTERNEERINGSKAMP „HARDERWIJK”.

Onze vroegere correspondent uit België, die thans als geïnterneerde in het kamp te Harderwijk vertoeft, zond ons eenige kiekjes, die het leven dat de soldaten aldaar leiden, op typische wijze illustreeren. Links ziet men de zaal, die voor de geïnterneerden tot het ontvangen van hun familie en vrienden is ingericht. Midden: een hartstochtelijk liefhebber van het diabolospel van het oefenen. Rechts: een oud Vlaamsch volksspel, de z.g. platte rolbaan. (foto's Du Houx).

J. S. MEUWSE.

Zaterdagmiddag 20 November is te Amsterdam overleden de heer J. S. MEUWSE, voorzitter van den Algemeenen Middenstandsbond en van de Algemeene Winkeliersvereniging aldaar. In het jaar 1863 geboren, is hij vanaf de oprichting de leider van beide bovengenoemde verenigingen geweest: een leider die slechts moeilijk te vervangen zal zijn.

hij om de naaste landtong verdwenen. Zuchtend ging ze naar huis terug. Een zonderlinge, angstige beklemming maakte zich van haar meester. Alle beweringen harer moeder, dat Frans toch nooit een onbezonnen daad deed, dat hij een water- en weerkundige was, en zij zich op zijn kennis en ondervinding volkomen kon verlaten, namen haar onrust niet weg.

Nadat de hemel eenigszins opgeklaard was, brak met ongelooflijke snelheid en hevigheid een nieuw onweder los. Het plotselinge en de woede waarmede orkaan, donder en bliksem zich verheffen en de natuur in geweldige beroering brengen, is 'n eigenaardigheid der bergstreek. Schuimend en bruisend sloegen de witgekuifde golven tegen den oever. Het meer dat er eerst violetblauw uitgezien had, nam nu een grauwoegroene kleur aan. Daarop hulde zich alles in een dichten sluier die hemel en water schoon te vereenigen. Krakend bogen zich de pijnboomen. Elke minuut scheurde een helle bliksemstraal het donkere wolkenfloers en een krakende donderslag volgde, die door de echo der bergen verhoorderdvoudigd werd.

Schrikwekkend, doch schoon en grootsch, was de strijd der natuurkrachten, maar Greta zag die schoonheid niet. Angst en ontzetting beklemde haar het hart en snoerde haar keel te zamen. De handen gevouwen stond zij aan het venster en zag met brandende oogen de woeste golven aan.

ONZE BOEKENTAFEL

Van de uitgeversmaatschappij Gebr. Kluitman te Alkmaar ontvingen wij ter bespreking een zevental boeken voor de jeugd, waarvan het een er al mooier uitziet dan het ander. Ze moeten wel tot koopen lokken, zoo kleurig en fleurig doen de prachtbanden aan waarvan de uitgever ze voorzien heeft. Maar de inhoud is aan het uiterlijk evenredig; het is 't beste van onze goede kinderschrijvers wat hier geboden wordt, voor lagen prijs.

Chr. van Abkoude, *De Waterratten*. Een boek voor sportjongens. Geïllustreerd door Jan Rinke.

De Waterratten is de naam van een club-jongens die zich, als echte Geuzen, op 't water thuis voelen. Zij zijn eerste roeiers, zeilers, zwimmers, zij maken tochten per motorboot, zeilen op de Noordzee en maken ook een Waterkamp mee. Dat laatste is iets geheel nieuws!

Een spannend boek, vol leven en afwisseling; het eene avontuur volgt met bioscopische snelheid het andere op. Onder echt-Hollandsche jongens speelt het, die in rechte lijn afstammen van onze groote zeehelden.

Ontelbare platen, krabbels, zwartjes en een gekleurde vlaggenkaart zijn kwistig over de bladzijden gestrooid.

Chr. van Abkoude, Jaap Snoek van Volendam. Geïllustreerd door Jan Rinke.

Ook in dit vermakelijke boek een overvloedige hoeveelheid alleraardigste prenten. De avonturen van Jaap Snoek, een onver-

Haar moeder, die op den divan lag, sprak haar voortdurend moed in, maar zij luisterde er niet naar, zij hoorde slechts het rumoer der woedende elementen daarbuiten en den noodkreet van haar gekwelde ziel.

Zoo verging de tijd!

Eindelijk hield ze het niet langer uit. Ze moest naar buiten. Met moeite hield zij zich staande op het smalle voetpad dat naar het meer leidde. Daar vond zij eenige visschers en logeergasten verzameld. De tijding had zich reeds verbreid, dat zich een boot op het meer bevond. De visscherslieden schudden bedenkelijk het hoofd: daar was niet meer te helpen. Op Greta's vraag of zij niet wilden uitvaren om hem te zoeken, wezen ze stom op de kokende, witgekuifde golven.

Zij bood hun een klein vermogen als ze het nochtans wagen durfden — tevergeefs! Geen hunner bood zich aan.

Waartoe zou het ook nuttig zijn? Waar zouden ze hem zoeken op den wijden, gansch-donkeren plas?

Haar opgewondenheid nam toe van minuut tot minuut. Daar scheen het haar alsof zij hulpgeroep hoorde. De anderen hadden evenwel niets vernomen. Zinneloos van angst sprong zij in de dichtstbijzijnde boot en maakte haar los. Haar moeite was vergeefs: de golven dreven haar telkens weder naar den oever terug en doornat en met bloedende vingers moest zij het eindelijk opgeven. De menschen stonden machteloos tegenover de woedende natuurkrachten.

Zoo brak de avond aan en het weer werd stil. Pikzwart was de nacht, geen ster aan den hemel; de natuur die kort te voren nog zoo wild geraasd had, was thans doodstil. Greta was naar huis gekeerd en zat weder aan het venster; zij staarde naar buiten in diepe wanhoop. De uren vergingen. Haar oude moeder was op den divan van vermoeienis in slaap gevallen. De lichten waren uitgedoofd. Greta zat bewegingloos.

Als de morgenschemering aanbrak verliet ze stil het huis en schreed op het meer toe, welks oever ze langs wandelde, zonder doel, steeds verder en verder, den zonsopgang tegemoet, die een heerlijken dag beloofde. De zon kleurde met gouden stralen het firmament en het meer. Zij zag het niet. Zij bemerkte niet dat zij voortschreed, zij dacht niet meer. Haar ziel schreide slechts: „Frans! Frans!” Zoo wandelde ze voort één, twee uren. De zonnestralen gloeiden in haar gezicht. Daar, plotseling, bij een wending van den weg, trad iemand haar te gemoet.

Zij keek op.

Wijd openden zich haar vermoeide oogen, toen breidde zij de armen naar den wandelaar uit en zonk bewusteloos ter aarde.

„De Waterratten”.

„Ver van Huis”.

Illustraties uit:

valsche visschersjongen uit dat wonderlijke en kleurig-mooie Volendam, zijn van een meeslependen humor, maar ook de ernstige, zelfs aandoenlijke tooneeltjes ontbreken niet.

Evenals het vorige is dit een echt, rond-Hollandsch boek, en aan den schrijver, die het jongenshart begrijpt als weinigen, komt dank toe voor deze in beeld gebrachte waarheid: niet alleen een groot deel van onze toekomst, maar ook van ons heden, ligt op het water!

A. C. Kuiper, *Ver van huis*. Geïllustreerd door Jan Wiegman.

De werken van juffrouw Kuiper kunnen elke aanbeveling ontberen. Ze spreken voor zichzelf. „Ver van huis” is misschien wel haar beste boek, zeker een van haar meest belangwekkende.

Een Hollandsch meisje logeert in Duitschland kort voor het uitbreken van den oorlog — ziedaar het gegeven. Een actueel boek dus. Ook een boeiend boek, dat de oudere meisjes, voor wie 't bestemd is, ook wel eens aan hun broers mogen laten lezen. De wijze waarop Willemientje, de hoofdpersoon, in de Duifische omgeving voor haar eigen nationaliteit weet op te komen, stemmen haar tot een kleine heldin.

De uilvoerige plaatjes van Jan Wiegman zullen de aandacht trekken.

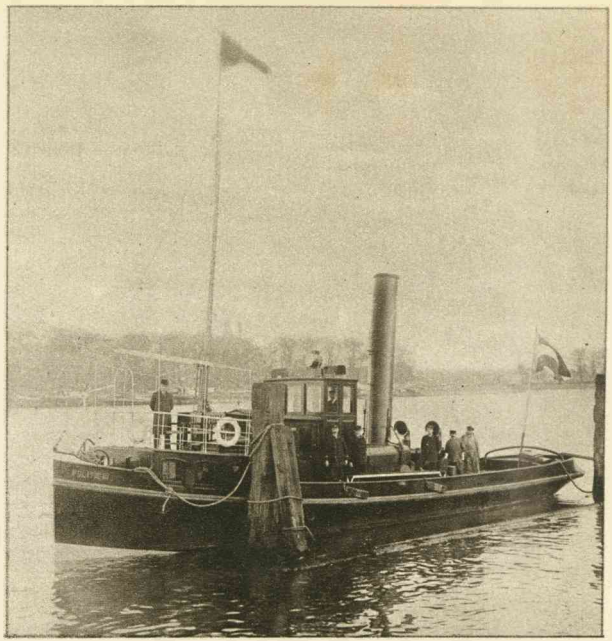
A. Hans, *Een Vlaamsch gezin in oorlogstijd*. Geïllustreerd door O. Geerling.

Eveneens een actueel boek, dat te Rousselaere, in de omgeving van Yperen, speelt. Het brengt de verschrikkingen van den oorlog slechts zooveel op den voorgrond als dienen kan om onze jeugd tot nadenken te stemmen. De vlucht der Belgische familie, die het middelpunt van dit mooi geschreven en onderhoudende verhaal vormt, hun veilige aankomst te Aardenburg en hun verblijf in het kamp van Ede, roepen ons de aangrijpende gebeurtenissen na den val van Antwerpen weer voor den geest. In menig opzicht een historisch boek van blijvende waarde waarvoor O. Geerling fraaie plaatjes teekende.

N. W. C. Kuyk, *Uit de vlegeljaren van Henkie Snip*. Geïllustreerd door O. Geerling.

Henkie Snip is 'n lastige, ondeugende jongen. Maar dat zit niet

NEDERL. ROTOGRAVURE-MAATSCHAPPIJ, LEIDEN.

EEN NIEUWE POLITIEBOOT.

De rivierpolitie te Rotterdam heeft een nieuwe politieboot (de derde) tot haar beschikking gekregen. Deze nieuwe boot, die evenals de beide eerste voorzien is van een inrichting voor draadloze telegrafie, heeft een enorm sterk zoeklicht, waarmede 's nachts het water kan worden afgezocht en een flinke, ruime dekkajuit, waarin gewonden gedurende de vaart kunnen worden verpleegd. (foto Wolf)

Toen zij weer bij kennis kwam, zag zij Frans bij haar nedergeknield. Frans, die zij reeds doodgevaand had; verzwoegen door het woedende meer. Tranen liepen hem langs de gebruinde wangen. Hij drukte haar donkere lokken met eerbiedige liefde aan zijn lippen en murmelde telkens: „Witte haren! Witte haren!”

Eerst begreep zij hem niet, doch toen zij zich oprichtte, viel haar blik op haar lokken, die op haar borst neervielen. Daar zag zij in het rose morgenlicht sneeuw witte stralen in het donkerbruine haar. Wat de ellende van vele jaren niet vermocht, had deze enkele nacht bewerkt, waarin zij aan Frans' leven getwijfeld had.

Nu was hij opgestaan en had haar opgeheven. Vol zaligheid lag zij aan zijn borst, maar hij zocht tevergeefs naar woorden. Eindelijk riep hij uit: „Witte haren — om mij, om mij?”

„Frans,” zeide zij, „waren deze eerst noodig? Wist je dan niet dat ik je bemijn, zoolang ik denken kan?”

„Had ik dat geweten, ik zou je niet van mij weggezonden hebben, terwijl mij het hart brak. Ik bekende je mijne liefde, als antwoord verloofde je je met Werner en eerst je afscheidswaarden op je huwelijksdag zeiden mij dat je mij niet begrepen had!”

„Ik . . . was ik . . . die onbereikbare . . . ik?”

„Wie anders dan jij! mijn kind, mijn liefste!” stamelde hij en voor de eerste maal kuste hij haar op haar lippen.

in zijn slechten aard — het is de schuld van zijn teveel aan levenslust. De burgemeester en de veldwachter hebben hun handen vol aan hem, maar — alles komt terecht; ze worden zijn beste vrienden.

P. Visser, *De slag aan de Marne*. Geïllustreerd door O. Geerling.

P. Visser heeft als jeugdschrijver naam gemaakt met zijn verhalen uit de Nederlandsche geschiedenis. Ditmaal heeft hij den slag aan de Marne tot onderwerp gekozen, een der merkwaardigste wereldgebeurtenissen uit den laatsten tijd.

Een aangrijpend boek, waarin die geweldige episode uit den grooten oorlog, meegemaakt door een Parijschen jongen, historisch volkomen tot haar recht komt. Een grootsche stof, met kennis en bekwaamheid verwerkt.

Onze jongens moeten dit boek lezen; het is een oorlogsboek — maar in den goeden zin. Leerrijk en tot nadenken stemmend.

P. Visser, *De ritmeester van Waterloo*. Geïllustreerd door O. Geerling.

Hoewel dit verhaal op zichzelf staat, kan het als een vervolg op „De Zwervers van het Groote Leger” beschouwd worden, een boek dat wij eveneens zeer kunnen aanbevelen.

Het geweldige drama van Waterloo vindt in den heer Visser een kundigen beschrijver, die de historische juistheid der feiten op aangename wijze weet te verbinden met een romantische verwickeling.

Jongens die van geschiedkundige verhalen houden — en dat moesten ze allen doen, want er bestaat voor hen geen beter lectuur! — zullen zich dit boek als St.-Nicolaasgeschenk niet beklagen.

BOEKENIER.

Illustraties uit:

„De slag aan de Marne”. - „De Ritmeester van Waterloo”

Illustraties uit:

„Een Vlaamsch Gezin”. - „Vlegeljaren van Henkie Snip”.

In dit nummer reproduceerden wij een drietal schitterende herfstfoto's, geschikt om te worden ingelijst.

No. 96 (22b)

29 November

1915

AFZONDER-

LIJKE

NUMMERS

7½ CENT

Panorama

VERSCHIJNT 2 MAAL PER WEEK

A. W. SIJTHOFF'S • UITGEVERS • MAATSCHAPPIJ • LEIDEN

ABON-
NEMENT
PER
KWARTAAL
26
NUMMERS
f 1.30

Het jongste portret van H. M. de Koningin en Z. K. H. den Prins te paard.

Het deed ons genoegen van H.H. K.K. H.H. toestemming te verkrijgen tot het reproduceeren van bovenstaand portret, dat, hoewel reeds voor eenigen tijd vervaardigd, tot heden niet in de geïllustreerde pers mocht verschijnen.

(Foto M. M. Couvée.)

Olaf, de Noorman

door Sigurd Halvorssen

Er is een tijd geweest, dat Olaf de Noorman bekend was van de Lofoden tot de Balea-
rische eilanden en dat was zoover als de
wereld bekend was in die dagen. Jaar in jaar
uit zeilden zijn langgekielde schepen de ha-
ven uit

om vol terug te keeren. Soms was het met
ruw goud of met fijn
gedreven zilver; dan
weer met prachtige wol-
of gedroogde huiden;
vaak ook met kruiken
vol mede of honing of
manden gevuld met rijp
koren; en menigmaal
ook met weerbarstige
slaven en met vrees-
achtige weenende sla-
vinnen; nooit echter
roofde hij een vrijge-
borene maagd.

Een enkele maal, als
de tongen los werden
bij den bierkroes, vroeg
men hem, waarom hij
altijd deze minderwaar-
dige dingen nam en
nimmer het beste van
alles, maar dan ant-
woordde hij nurks:

„Geen man weet wat
hij neemt als hij een
vrouw rooft.”

Dan lachten de jonge
mannen, maar de ouden
van dagen knikten en
herinnerden zich vrien-
den die een vrije maagd
hadden thuis gebracht
als hun bruid. Was daar
niet Hengist, die zich
van de rots stortte voor
een zwartoogige Galli-
sche juffer, die bevallig
was en schoon van aan-
gezicht, maar hem uit-
lachte en tot wanhoop
bracht, zeggende dat
hij haar niet met geweld
kon leeren hem te be-
minnen. Daarom sloeg
hij haar neer en zij stierf
en hij wierp zich van de
rots. En dan was daar
Gudrun, die een blauw-
oogige Germaansche
maagd roofde. Ze von-
den hem op een mor-
gen met 'n dagge in den
strot en de blauwoogige
Germaansche naast hem
pratende en lachende,
beroofd van haar zin-
nen. En wat was er ge-
beurd met Sweyn, die
een samenkomst had
met 'n Griekschemaagd
en nimmer terugkeerde?
Ja, Olaf was wijs, zeiden
de ouden. En toch was
het vreemd, dachten ze,
dat een man, zoo moe-
dig als Olaf, bang was
voor een vrouw. De
oude Freda die hem
gezoogd had, haalde de
magere schouders op als
zij dit hoorde, want zij
wist dat hij niet bang
was.

„De waarheid die al-
len kennen is de waar-
heid niet, Olaf”, zei ze
tot hem. „Geef mij een
ander antwoord.”

Hij keek met gefronst
gelaat voor zich voor hij
antwoordde.

„Ter wille mijner moeder”, antwoordde hij eindelijk,
„eer ik alle vrouwen en zal niemand nemen tegen haar wil.”

Dat was een deel der waarheid; de rest vertelde hij aan
Wulfram, zijn vriend, toen ze alleen waren des nachts
op het dek van zijn schip midden op zee.

„Het gebeurde toen ik een knaap was van twaalf jaar”,
begon hij, en hij keek nadenkend neer op de kalme blauwe
watervlakte. „Toen sloeg ik den grijzen wolf met mijn kleine
speer en vader nam mij mee op reis, vóór mijn tijd. Je
herinnert 't je?”

„Ja,” antwoordde Wulfram, „ik herinner mij. Ik doolde

door de wouden, dagen lang en hilde van woede, dat geen
woedende wolf kwam om mij te slaan of geslagen te worden.”

„De tijd kwam, kameraad, en je sloeg.”

„Toen was ik vijftien en volwassen. Dat beduidde niets
meer!”

Olaf legde zijn zware hand op den schouder van zijn vriend.

„Het is niets bijzonders voor jou om groote dingen te doen”,
zei hij. „Jij zou het toen ook gedaan hebben, maar het geluk
was met mij. Ik ging dus op reis. Jij kent zoo'n eerste reis.
Wulfram, en het heerlijke ervan!”

Wulframs oogen werden zacht bij die herinnering en hij
knikte.

De „Adder” verloor een mast, de „Zeewolf” beide masten
en de „Draak”, waarop wij ons bevonden, had nauwelijks
een lapje zeil over. Vader bond mij aan de verschansing
vast, anders was ik overboord geslagen. Reusachtige zeeën
bedekten ons soms; het was een heerlijke storm. Den tweeden
dag vielen we om te schuilen een baai binnen van de rivier
de Thames, landden op de noordkust en repareerden ons
schip met het materiaal dat we vonden. Nauwelijks waren
we gereed of de bevolking kwam in groote menigte op ons af.
We vluchtten des nachts weg naar het Zuiden, waar hoog
op de klippen een klooster staat.”

„Waar wij landden den vorigen winter?” vroeg Wulfram

peinzend. „Toen leerde
ik eerst dat ik de ziel
van mijn vriend niet
kende; voor dien wist
ik niet dat hij een ge-
heim voor mij had.”

Olaf staarde naar de
starren, die helderder
werden, naarmate de
nacht donkerder werd.

„Ik zou 't je verteld
hebben, als je niet zoo
wijs was,” zei hij ein-
delijk. „Men kon het
licht voelen, dat uit
het Oosten kwam, toen
de mannen zich gereed
maakten te landen. Ik
herinner mij nog vaag
het gekletter van wa-
penen in den vroegen
uchtendstond en de
zoete lucht van het
gras en delentebloemen,
terwijl de randen der
wolken goud en purper
gekleurd werden. Toen
de zon zich begon te
verheffen boven de kim,
hadden twee honderd
moedige mannen reeds
den top van de klip be-
reikt. Van de vijftig
mannen, die onder den
ouden Henric waren
achtergelaten om de
schepen te bewaken,
werden er hier en daar
wachtposten uitgezet.
Ik stampte van woede
op het dek, omdat ik
achterblijven moest. Ik
was zoo boos, dat de
oude Henric mij toe-
stond wat op de kust
te wandelen. „Ga niet
verder dan de laatste
wachtpost”, beval hij,
„anders zal je vader
met ons beiden afreke-
nen!” Natuurlijk ging
ik toen juist verder.”

„Dat was verkeerd!”
merkte Wulfram op.
Olaf glimlachte, want
gehoorzaamheid is niet
voor de leiders.

„In het eerst bleef
ik in de nabijheid van
de klip, doch weldra
bemerkte ik een grep-
pel die door de zon ge-
heel was opgedroogd en
tusschen twee velden
liep vol rijp koren en
papavers.” Hij staarde
op het groene water
met het witte schuim
beneden hem. „Alleen
de zee is mooier!”

„En een maagd, als
je de ware gevonden
hebt”, zei Wulfram,
die uit ondervinding
sprak.

„Ik vond haar; een
blauwoogig, goudharig
meisje van tien jaar,
droomende tusschen de
papavers en het koren.
Ze sprong op en wilde
vluchten, doch ik greep
haar bij den pols en trok
haar mede. Zij beefde,

doch schreide niet, hoewel de dauw in haar oogen stond.
Ik zag nimmer zulke oogen!” Hij staarde weer op de zee
en zweeg; Wulfram legde hem de hand op den arm. „Ze
sloeg mij en worstelde om los te komen. Er was tempera-
ment in die meid! Ik trok haar mee naar het eind van de
greppel, terwijl ze allerlei onverstaanbaars prevelde! Toen
riep ze op eens een woord dat ik verstaan kon: „Moeder!
Moeder!” Olaf haalde diep adem. „Wulfram, ik had mijn
moeder lief!”

„Dat doet een goed zoon!” zei Wulfram.

„Het kind zag dat mijn gelaatstreken zachter werden en

Najaar.

Uit: „Naar lichtende Wegen”, van Richard de Cneudt.

Nog enk'le boomen steken droef en stil
wat gele, lang verdorde blaren uit...
De dag is roerloos, grijs en huiverkil,
de effen luchten dragen geen geluid...

„Dagen lang was het heerlijk weer. Ze leerden mij in de
groote masten te klimmen, de zeilen te reven en te onder-
scheiden of 't een schip van een vriend of vijand was, als 't
nog maar een stipje aan den horizon was. Een ander maal
liet vader mij de roepen vasthouden, toen kwam een golf
en wierp mij op het dek, maar de roepen liet ik niet los.
Vader prees mij hiervoor en hij prees niet vaak. Ze zijn goed
deze dingen om nog eens te herdenken.”

„Ja,” peinsde Wulfram, „ze zijn goed.”

„Na vele dagen bereikten we het groote kanaal dat stroomt
tusschen Brittannië en Gallië. Daar overviel ons een storm.

plotseling kuste zij mijn hand en keek mij aan. Wulfram, 'k zag nimmer zulke oogen."

"Zoo!" merkte Wulfram peinzend op. "Je liet haar gaan?" "Ik liet haar gaan", was het antwoord, alsof hiermee de geschiedenis eindigde. Wulfram werd echter „de Wijze” genoemd.

"En toen?" vroeg hij.

"Ze liep een eind terug, verschool zich, ... keek naar mij ... en kwam terug."

Wulfram keek glimlachend naar de klappende zeilen, alsof hij ze een geheim vertellen wilde.

"Het gaat altijd zoo!" zei hij.

"Ze gaf mij haar hand. Dit was er in!"

Olaf ontblootte de borsten in het schijnsel van het maanlicht glinsterde iets als goud.

"En ze zei niets?" vroeg Wulfram.

"Dat is zoo de manier bij de vrouwen."

"Zij sprak in haar taal, die ik niet kon verstaan; maar mijn ooren bewaarden de klanken en ik leerde hun beteekenis van mannen die de taal kenden."

"Wat zei ze?"

"Kom en haal mij als ik groot ben!"

"Ha!" riep Wulfram uit. "En daarom ging je er heen, verleden jaar?" Olaf knikte. "Welke gedachtenis gaf je haar? Het is jouw gewoonte niet, geschenken aan te nemen voor niemendal."

"Ik gaf haar den tand van den wolf, dien mijn vader door een kundigen lijfegene in goud had laten zetten. Ik hing haar den ketting zelf om den hals. Van „Olaf den Noorman van Schlee Fiord" zei ik en liet haar den naam eenige malen herhalen, opdat ze dien niet vergeten zou."

"En toen?"

"Toen ... Voor dien tijd had ik nimmer een maagd gekust."

Olaf zweeg en perste de lippen opeen.

"Wij landden daar een jaar geleden", zei nu Wulfram de Wijze peinzend.

"Het was in den winter en Aelfric, hun hoofd, was op de jacht, anders zouden we warmer ontvangen zijn. Ja wij hadden een mooie kans. In het klooster was een groote voorraad zilver en als je gezocht had in de kelders ..."

"Ik zocht naar andere dingen", zei Olaf.

"En wat vond je?"

"Alleen ... de maagd!"

"En je nam haar niet! Waarom?"

"Het was in het struikgewas achter de kerk, dat ik haar zag. Haar oogen waren als bedauwde violen en mijn ketting was om haar hals; maar ik herkende haar al, voor dat ik dit zag. Ik wilde haar nemen, maar ..."

"Als de Goden de gelegenheid geven is de rest voor den mensch."

"Denk je, mijn vriend?"

Wulfram de Wijze keek van de zee naar de sterren en van de sterren naar de zee.

"Ik heb gedacht!" zei hij kalm. "De maagd was in jouw hand."

"Ja!" stemde Olaf norsch toe. "Ik was de sterkste!"

"Als je haar genomen had. ..."

"Het was de zachtste en kleinste hand", mompelde hij.

"Ja", zei Wulfram, doch hij meende, dat hij 'n zachtere kende, want in sommige zaken helpt wijsheid een man niets.

"En je liet haar gaan?"

"Zij vertrouwdde op mijn bescherming."

"Je hadt haar kunnen beschermen aan boord van „De Draak."

Olaf schudde het hoofd.

"Als zij gewild had ..."

"Gewild had?"

riep Wulfram ongeduldig uit. "Zag je niet dat ze jouw geschenk bewaard had?"

Olaf sloeg met zijn groote hand op de borstwering.

"Bij Odin!" riep hij uit. "Ik was een dwaas!"

"Een dwaas is wijs als hij zijn dwaasheid kent."

"Maar als hij weet dat het te laat is? Is het te laat? Zeg 't mij, Wulfram!"

Wulfram zei niets, langen tijd, doch staarde voor zich met droomerige halfgesloten oogen. Olaf sloeg hem oplettend gade, want Wulfram de Wijze had de gave van het tweede gezicht, evenals zijn vaderen vóór hem. Eindelijk slaakte hij een diepen zucht en strekte de hand uit.

"Ziel!" riep hij uit. "De Goden zenden de gelegenheid voor de derde maal. Het zou hen vernederen meer te doen!"

Olaf volgde de richting van de hand zijns vriends, keek scherp over de kalme zee en nu zag hij een kleine boot op hen toezeilende in de zilveren stralen van het maanlicht.

II.

Ethelberta, dochter van Godwin Thaan van Minster in Sheppey zat op een lentemorgen op den rand eener met gras begroeide klip en staarde doelloos over de zee. Een leeuwerik zong hoog in de blauwe lucht en andere vogels sijlpten in de struiken. Boterbloempjes en madeliefjes kleurden de groene grasvlakte met hun geel en wit en slapende papavers vlamden tusschen het koren. De hellingen der rotsen waren bedekt met groen en rood en mauve, want het was de tijd van het jaar, waarin de natuur schoon is.

De vloed kwam aanrollen met zacht geruisch over het door den uchtendzon geel beplekte strand. Aan den horizon was een wit en een donker zeil zichtbaar en eenige meeuwen vlogen rond, witte vlekken in de bleekblauwe lucht.

Ethelberta's oogen, blauwer dan de hemel, waren vochtig en heur haar, schooner van kleur dan de boterbloemen, hing zwaar over schouders en rug neer. Herhaaldelijk zocht haar blanke hand den blanken hals waar aan een gouden ketting een wolfstand gehangen had, die — er nu niet meer was.

Herfst.

Nu in de wouden gouden boomen treuren,
Wegkwijnend héél hun sterke reuzenkracht,
Nu wreede winden in geweld'ge macht
Hun purp'ren schoonheid alvernieldend scheuren,

Nu staart hun stervensblik naar al die kleuren,
Hun lange wellust, door hun tintenpracht,
En aadmend zwaar zien zij den doodennacht
Zijn doffen mantel over 't glanzende beuren.

Ze staan zoo stil, die stervensmoede boomen
En buigen 't hoofd in huiverend ontzag
Voor wat ze weten, voelen naderkomen ...

Dan, plots gegeeseld door een wilden slag,
Heffen zij raadloos de ontblaaide kronen
Naar winter, juublend in het hoongelach.

Uit: „Verzen", van Jeannette Nijhuis.
Uitg. H. Honig, Utrecht.

"Gudrun stal een maagd!"

"Je was toch niet bang voor den dolk?"

"Slechts voor den dolk in haar oogen."

Wulfram haalde de breede schouders op.

"Wat zei de maagd met den dolk in haar oogen?"

"Niets! Zij zag mij slechts aan, half bevreesd, half uitdagend, tot ik haar het gouden sieraad toonde. Toen gaf ze mij haar hand." Olaf stapte eenige malen op en neer.

Een uur ging voorbij, toen keek ze op, ontmoette de oogen van Aelfric haar broeder, en die oogen stonden ernstig.

„Als een man 't leven geeft — en meer — aan een vrouw en zij verradt hem, wat zal er dan met haar gebeuren?”

„Zij zal sterven!” zei Ethelberta.

„En als die man de vijand is van haar vader en haar broeder en haar volk?”

„Ook dan zal zij sterven,” zei Ethelberta weer.

Aelfric dreef de punt van zijn lange speer diep in den grond.

„Jij — mijn moeders dochter — hebt dit gedaan,” barstte hij los.

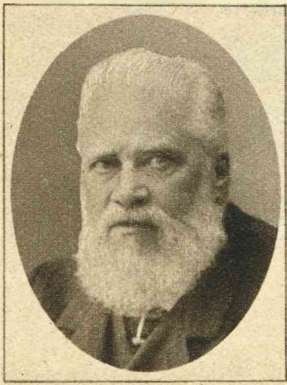
Zij sprong op.

„Ik?” riep ze uit.

„Ik?” — O, was ik een man en jij niet mijns moeders zoon.”

Zijn oogen dwaalden van de glorie van haar gouden haar naar haar voeten roze en wit onder de zilveren sandaalriemen.

„Waar is de wolfstand, dien je droeg?” vroeg hij.

DR. W. J. v. GORKOM.† M. C. E. STAKMAN.†

De bekende leider van de pestbestrijding in Ned.-Indië, de heer Dr. W. J. VAN GORKOM, die in 1911 naar Indië vertrok, is aldaar plotseling overleden. Als tuberculose-specialist had dr. v. Gorkom zich in Nederland een groote vermaardheid verworven. — Te Nijmegen is op 75-jarigen leeftijd overleden de heer M. C. E. STAKMAN, die vooral in de jaren 1892-'93 veel van zich deed spreken door zijn protesten tegen zijn ontslag als resident van Menado.

Ze bloosde.

„Als mijn vijand mij een vriend toont te zijn, kan ik hem dan nog haten?” was haar wedervraag.

De bloos was nu verdwenen en haar wangen waren bleek.

„Ik ben geen man van veel woorden”, ging Aelfric voort, „waar is het halssieraad?”

„Misschien — nam jij 't weg, nu Olaf niet hier is.”

Hij richtte zich in zijn reusachtige lengte op en strekte de sterke armen uit.

„Vannacht”, zei hij, „zal hij hier zijn!” Zij slaakte een kreet. „Omdat hij onze vijand is, zal ik hem verslaan! Maar jij, die hij spaarde om hem te verraden...”

„Verraden? ... Ik?”

„Hem?” hijgde ze.

Aelfric nam haar geelachtige handen en keek haar in de oogen. Toen hij weer sprak was zijn stem teeder.

„Kleine zuster,” zei hij, „ik deed jou onrecht.” Hij streek liefkoozend over haar fraai haar. „Hoe verloor je het halssieraad?”

„Het was toen ik in de laan wandelde met Cerdic”, antwoordde zij, „en ik hem vertelde, dat ik hem niet liefhad.”

Aelfric knarste op de tanden.

„Hij stal het”, riep hij uit. „De hond! Hij heeft het aan Olaf gezonden om hem hierheen te lokken naar jou die aan hem je leven — en meer schuldig is! ... De stammen zijn ver-

NATIONALE VEREENIGING VOOR DEN VOLKSZANG.

(V.F.B.)

Door de „Nationale Vereeniging voor den Volkszang” is op 24 dezer in „Diligentia” te 's-Hage een uitvoering gegeven, die zich in een bijzondere belangstelling mocht verheugen, hetgeen zeker een verblijdend verschijnsel is in verband met het actuele vraagstuk v. d. Volkszang.

gaderd om hem te ontvangen!” — Zij vatte zijn hand.

„Hij mag niet komen! Hij moet niet komen!” riep ze uit.

„Jij zult hem waarschuwen.”

Aelfric schudde het hoofd.

„Hij is onze vijand! Het is ons récht hem te verstrikken. Maar Cerdic, die jouw naam stinkende maakt...” hij greep fier zijn speer, „hem zal ik neerslaan.”

Hij zwoer een duren eed, maar Ethelberta sloeg haar armen om zijn hals.

„Dood hem of spaar hem, 't is mij onverschillig, alleen red Olaf!” Hij schudde het hoofd. „Tweemaal heeft hij mij gespaard!”

„Hij is onze vijand”, zei Aelfric weerspannig. „Zijn voorvaders waren de vijanden van onze vaders. Het is plicht dat ik hem dood!”

„Heeft ooit een vriend zooveel voor mij gedaan?” pleitte zij. „Zijn mijn leven en eer dan niets voor jou?” Hij wendde het hoofd af. „Aelfric! Lieve broeder!”

III.

Het was twee nachten geleden sedert de kleine boot op „De Draak” kwam toezeilen en daar een in goud gevatten wolfstand kwam brengen aan Olaf den Noorman. Het schip had sindsdien stevig doorgezeild. Het was tegen den ochtend dat Olaf den helmstok van den stuurman overnam, toen zij de eilanden naderden. Op dat oogenblik riep de uitkijk dat een kleine boot in het gezicht was, komende van het Zuidwesten. Olaf stuurde „De Draak” dien kant uit en toen de kleine boot naderkwam, werd ze door Olaf met donderende stem aangeroepen.

Een reusachtige, blonde man verhieft zich in de kleine boot en antwoordde met even zware stem:

Zelfs de ruwe Noormannen waren verbaasd en fluiserden tegen elkander, dat, waarlijk, de Saksische maagden schoon waren van aangezicht.

„Het past niet aan een maagd een man te roepen,” zei ze,

MR. J. P. v. OUTERER.†

MR. A. POLAK.

Op 63-jarigen leeftijd overleed te Arnhem de heer Mr. J. P. VAN OUTERER, Off. v. Just. aldaar. De overledene promoveerde in 1877 te Leiden in de rechten en vervulde sedert October 1909 zijn bovengenoemde functie te Arnhem. — Mr. A. POLAK, de overbekende Amsterdamsche advocaat, herdacht verleden week zijn 50-jarig jubileum als doctor in de rechtswetenschappen. De heer Polak is behalve als jurist ook als journalist een zeer bekende en gezeene figuur.

„vooral niet als die man de vijand is van haar volk. Ik heb u niet geroepen, Olaf!”

Olaf staarde haar met pijnlijk verbaasden blik aan.

„Het teeken?” vroeg hij ruw.

Toen vertelde ze hem van het complot en van de meer dan duizend mannen die op hem wachtten in hinderlaag als hij zou landen. Hij boog dankend het hoofd, maar antwoordde niet.

„Wij hebben onze schuld betaald, Olaf! Leven voor leven!” zei Aelfric.

„Kom nu, als je wilt, als onze vijand!”

Olaf boog weer het hoofd, zeer ernstig en geleidde hem naar de verschansing. Had hij de maagd aangezien, dan zou hij een half vragen, half teleurstellenden blik in haar oogen gevonden hebben, maar hij wendde het hoofd af, hoewel hij haar de hand gaf. Alleen Wulfram de Wijze staarde het meisje aldoor aan.

„Dacht je je zuster weer mee te nemen, Aelfric?” vroeg Wulfram plotseling.

De trotsche Thaan keek hem verstoord aan.

„Ik vertrouw volkomen op Olaf!” was het kalme antwoord.

„Terecht!” hernam Wulfram. „Maar twijfel je niet aan je zuster?”

Ethelberta slaakte een zwakken kreet; nu eerst keek Olaf haar aan en zag de vraag in haar oogen. Hij spreidde zijn krachtige armen uit en de maagd liep op hem toeten verborgh haar hoofd aan zijn breeden borst.

JAARVERGADERING „PATRIMONIUM”.

(V.F.B.)

Op 22 en 23 dezer hield het Nederl. Werklieden-Verbond „Patrimonium” te Amsterdam zijn 34e algem. jaarvergadering onder voorzitterschap van den heer P. van Vliet. Tijdens de bijeenkomst, die druk bezocht was, werd een telegram van hulde aan H.M. de Koningin gezonden.

KRIJGSGEVANGENENTRANSPORT.

Een afdeling Servische krijgers, in de jongste gevechten krijgsgevangen gemaakt, wordt onder geleide van Oostenrijksche soldaten naar de concentratiekampen achter het front vervoerd.

DE OORLOG EN DE WEGEN.

Een compagnie Duitsche „Arbeitertruppen” bij den aanleg van wegen in Champagne (N.W.-Frankrijk). De wegen worden met stukken steen verhard, bij welke bewerking van de nieuwste hulpmiddelen wordt gebruik gemaakt.

In een oogenblik had Aelfric het zwaard in de hand; hij sloeg echter niet, want de Noormannen vormden een kring rondom hem. Hij keek het paar aandachtig aan. „Zij zal gelukkig zijn met Olaf!” zei hij eindelijk.

Toen stapte hij alleen in zijn kleine boot en voer terug en sedert dien dag was er vrede tussen het volk van de eilanden en het volk der zee.

„De Draak” voer naar huis terug zonder goud of zilver, zonder huiden of graan, met niets anders dan een vrijgeboren maagd, de bruid van Olaf den Noorman. Deze meende echter dat zij meer, veel meer waard was, dan al deze dingen.

BERICHT.

Onze St-NICOLAAS-PANORAMA-PREMIE is een reuzen-succes!

Niet alleen komen de aanvragen van onze abonnees met honderdtallen

te gelijk bij elke post binnen, maar ook bereiken ons dagelijks talrijke bewijzen van dankbaarheid, dat wij ter gelegenheid van 't St-Nicolaas- en Kerstfeest onzen lezers wederom een zoo kostbare verzameling kunstplaten met lijst aanbieden.

Die bewijzen van erkentelijkheid geven ook ons een gevoel van zelfvoldaanheid. Wij zien er toch uit dat ons streven om onzen abonnees aangenaam te zijn, wordt op prijs gesteld.

Over de St-Nicolaasverrassing, die wij voor onze jeugdige lezers voorbereiden, in 't volgend nummer nader. Red.

VAN HET OOSTELIJK OORLOGSTOONEEL.

Een Russische in den grond ingebouwde veldkeuken op geringen afstand achter het front. Van hieruit worden de voorposten van een middagmaal voorzien. Zooals op de foto duidelijk te zien is, heerscht de winter in deze streken reeds in al zijn gestrengheid.

DE SPION

EEN VERHAAL UIT DE VOORGESCHIEDENIS VAN DEZEN OORLOG DOOR PRISCIAAN

Von Blum lachte, doch het was een goed-gehumeurde lach.

Hij was positief zeker van zijn zaak: toch was zijn houding niet uitdagend.

Ik antwoordde nochtans min of meer scherp:

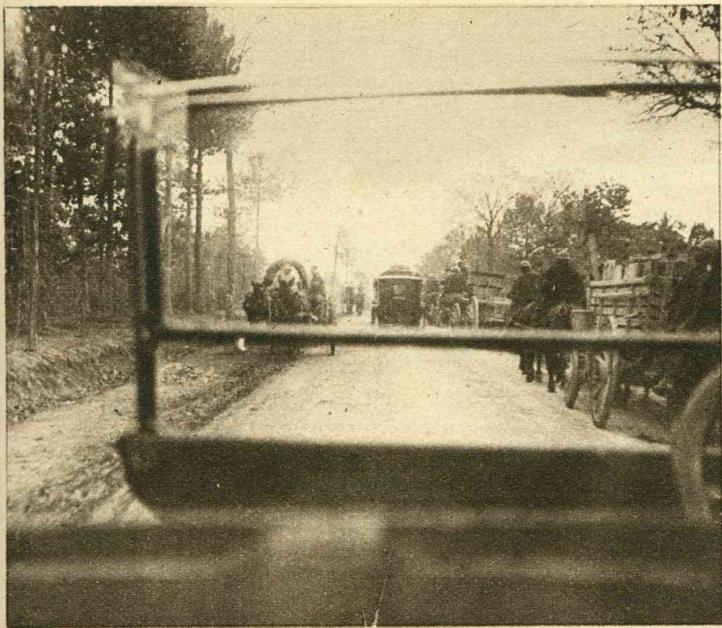
„Je wilt ons overbluffen! Je mag wat weten van onze kanonnen thuis, à la bonheur!

O, zooals de geheele wereld doet, betrekken we de helft van onze kanonnen uit Duitschland! Jelui hebt ongetwijfeld de noodige plannen en bijzonderheden van onze schepen, — we hebben ze van jelui; maar toch zijn er nog eenige geheimen, die de Britten voor zichzelf bewaren!”

Hij lachte weer en stak een sigaar aan. Hij had de grootste pret en ging op vertrouwelijk toon voort:

„Geen enkele! Niet één! We kennen jullie van binnen en van buiten. — Havens, schepen, spoorwegen, batterijen, geweren en manschappen. We zijn over alles ingelicht, tot de schoenen en den beruchten knoop van de slobkous toe. Ik geloof dat ik je tot op eenige honderden stuks vertellen kan, hoeveel paar sokken er in de kleedingmagazijnen zijn

afgekeurd. Ik zal er eens naar vragen als ik weer thuis ben en je het resultaat meedeelen. Je kunt het dan vergelijken met je gegevens.” — „Och, loop naar de maan met jullie statistieken!” zei ik. „Je kunt dit te weten komen van elken klerk, vreemdeling of niet, die in onze kleedingmagazijnen werkzaam is. Het is niet moeilijk het aantal zadels, paarden, geweren en manschappen te weten te komen. Londen is een zeef vol informaties. Hier in Gibraltar is het evenwel een beetje moeilijker. Kun je mij bijvoorbeeld de bewapening zeggen van batterij 15 in de tweede galerij?”

EEN TOCHT OVER DE SLAGVELDEN VAN CHAMPAGNE.

Met toestemming van de Fransche regeering heeft een aantal journalisten onder geleide van een officier van den Franschen generalen staf een tocht gemaakt over de slagvelden van Champagne, waarop vooral door het jongste, hevige Fransche offensief de aandacht is gevestigd. De foto's, die wij hierboven in beeld brengen, zijn gedurende dezen tocht genomen. Zij stellen voor, links: een der wegen naar het front, waarop het verkeer met voertuigen bijna even druk is als in de hoofdstraten van Parijs. Midden: Een Duitsche loopgraaf, gefotografeerd direct na het verlaten ervan door de Duitschers. Rechts: De uitwerking van het Fransche granaatvuur op de Duitsche loopgraven.

Hij antwoordde niet dadelijk, doch keek mij onderzoekend aan.

„Ik durf zeggen: ja — als je er me den tijd voor geeft,” antwoordde hij langzaam. „Maar kan je zelf wel controleeren of mijn inlichtingen juist zijn?” „O, Ja! Zonder twijfel!” „Kun je?”

„Ja, met de meeste nauwkeurigheid!”

Hij keek mij doordringend aan.

„Ik dacht dat belangrijke dingen voor subalterne officieren geheim waren. Wij weten, natuurlijk, omdat wij ons handwerk maken van weten. Doch ik vermoed dat de bewapening van zoo'n belangrijke batterij slechts bekend is aan de hoofdofficiëren en ingenieurs van de vesting. En — dit is geen vleierij, maar gemeend — deze zijn gewoonlijk onomkoopbaar.”

Ik knikte en grinnikte.

„Wij zijn niet geveleid,” antwoordde ik, „doch nemen gaarne een compliment aan, zooals het wordt aangeboden. Als een lid van het onomkoopbare lichaam zeg ik u dank.”

„Maar hoe zul je mijn gegevens dan kunnen toetsen?” vroeg hij weer.

„Het is mijn eigen batterij!” antwoordde ik eenvoudig.

Mijn collega's schaterden het uit, want ik had Von Blum schaakmat gezet. Hij was echter niet uit het veld geslagen.

„Dat is natuurlijk beslissend!” stemde hij toe. „In allen geval, voor ik vertrek, hoop ik je te verrassen met mijn mededeelingen. Ik heb ze natuurlijk niet in mijn hand en kan ze je dus niet dadelijk toonen. Het kan ons absoluut niet schelen als je verneemt, hoeveel wij weten. Het is juist omdat we nauwkeurig van jullie strijdmacht op de hoogte zijn, dat we geen ruzie met jullie maken. Het zal er echter eenmaal van komen; wij nemen in kracht toe en eens zal de dag aanbreken, dat we klaar zijn. En dan...”

„En dan?” vroeg mijn collega Ferrer.

„Laten we hopen, dat dit promotie beteekent voor ons allen,” antwoordde Von Blum zoetsappig.

Hierop begon hij met eenige andere collega's te whisten en aangezien een mijner onderofficiëren ziek was, ging ik heen om hem te bezoeken. Toen ik terug kwam, was Von Blum verdwenen, en waren de anderen over hem aan het praten.

„Ik hoor, Strange, dat jij hem hier geïntroduceerd hebt,” zei de kolonel.

„Jawel, kolonel!” antwoordde ik.

„Hoe ben je met hem in kennis gekomen?”

Ik vertelde hem dat hij tot het gevolg van prins Eugenius behoorde en een brief voor mij had meegebracht van mijn broeder in Engeland.

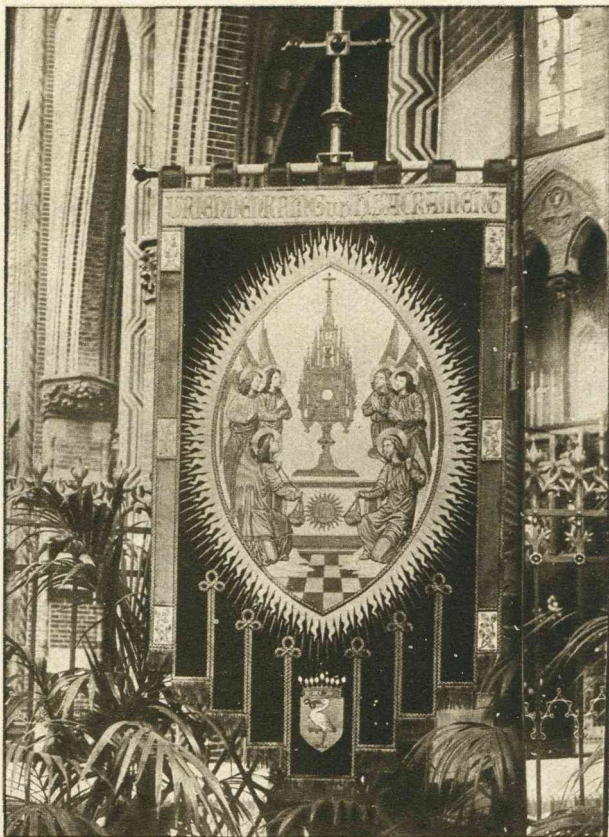
„Zie u zelf maar,” zei ik, terwijl ik den brief te voorschijn haalde.

De brief deelde mee, dat majoor Von Blum van het 31ste huzarenregiment, militair attaché was geweest te St.-Petersburg en bekend stond als een sportman en een aangenaam, wellevend mensch. Hij sprak Engelsch als een Engelschman en hield van een goed diner, een goed paard en een goede sigaar. Hij had mijn broeder aan zich verplicht door hem den afgeloopen winter bij zijn verblijf te St.-Petersburg allerlei vriendschapsdiensten te bewijzen, waarom hij mij verzocht den majoor, die aan het gevolg van prins Eugenius op diens reis in de Middellandsche zee was toegevoegd, wederkeerig gastvrijheid te verstrekken, gedurende zijn verblijf te Gibraltar.

BEGRAFENIS J. S. MEUWSEN.

Woensdagmiddag te één uur is het stoffelijk overschot van den heer J. S. Meuwesen, in leven voorzitter v. d. Algemeenen Middenstandsbond en de Algemeene Winkeliersvereniging te Amsterdam, op „Zorgvlied” onder zeer veel blijken van belangstelling aan den schoot der aarde toevertrouwd. (V.F.B.)

DERDE LUSTRUM „VRIENDENKRING VAN HET H. SACRAMENT”.

Verleden week herdacht de „Vriendenkring van het H. Sacrament” te 's-Hage met veel luister zijn 15-jarig bestaan. Ter gelegenheid van dit heuglijk feit heeft de kring een reeds lang verbeide banier gekregen (zie foto), waarvan de plechtige inzegening door Deken Wijtenburg Zondag 21 November heeft plaats gehad. Dit fraaie Sacramentsvaandel is ontworpen en vervaardigd in de ateliers van Dh. H. Fermin. (foto v. Tol.)

en galerijen. Je vraagt den wacht van een mijngang om toegelaten te worden, deze treedt naar buiten en kan onderwijl je je ronde begint de verschillende schildwachten waarschuwen dat je op komst bent. Je kunt ze dus nooit overvallen en ze kunnen onderwijl doen wat ze willen.”

Ik glimlachte.

„Dat weten wij wel te verhinderen,” zei ik.

„Hoe?”

„Ik dacht dat je van al die dingen even goed op de hoogte waart als wij?” hernam ik.

Hij lachte goedgehumeurd.

„Ha, ha, ha! Die is goed gepareerd. Dat is de straf voor mijn nieuwsgierigheid. Nochtans begrijp ik niet hoe je dat voorkomen kunt.”

„Wel, we worden niet toegelaten door de wacht en die komt niet naar buiten, dat is al!” zei Ferrer, die beter had moeten weten. Ik zag hoe de kolonel de wenkbrauwen fronste.

Von Blum keek hem aangenaam verrast aan en knikte.

„Natuurlijk!” stemde hij toe. „Daaraan had ik moeten denken. Er zijn geheime ingangen alleen aan enkele van de officieren bekend.”

We lachten allen om de naïeve manier, waarop hij zijn meening te kennen gaf.

„Ik denk dat een partijtje whist beter is, dan al dat gepraat over den dienst,” merkte de kolonel rustig op. „Heb jij nog tijd voor een spelletje, Strange?”

Ik knikte. Ik had dien nacht de ronde, doch behoefde over een uur pas op te stappen. Toen ik eindelijk het casino verliet, ging Von Blum met mij mee. Wij wandelden samen al pratende eenige minuten voort, tot wij kwamen aan een punt, waar wij moesten scheiden, hij om naar zijn verblijf te gaan, en ik om mij naar Flagstaff Hill te begeven, een deel der vesting slechts voor officieren toegankelijk. Het was een eenzaam plateau waar onze wegen scheidden, de een leidde naar beneden, naar de stad, de andere naar de hoogste regionen van de vesting.

„Je bent bezig mijn hypothese waar te maken, waarde Strange,” zei Von Blum toen hij mij de hand ten afscheid reikte. „Waar is de wacht die den officier van den nacht

De kolonel gaf mij den brief met een goedkeurenden knik terug. Zoo was majoor Von Blum de eerstvolgende weken voortdurend in ons gezelschap en hoe langer de kennismaking duurde, des te meer sympathie kregen we voor den jovialen huzarenofficier. Hij was een vroolijke gezel en een goed ruiter.

„Paardrijden,” verklaarde hij met enthousiasme, „vind ik de prachtigste sport. Natuurlijk, daarvoor ben ik soldaat en cavalierist.”

Waren de manschappen van het 31e huzarenregiment zooals hun majoor, dan zouden ze ons wat te doen geven, als de krijgsgod ze tegen ons uitzond. Wij waardeerden hem daarom te meer en ik geloof dat de sympathie wederkeerig was. Hij bezocht geregeld het officieren-casino in de vesting en onderhield zich in 't bijzonder met mij, met wien hij gaarne over dienstzaken sprak. Soms waren zijn vragen evenwel van dien aard, dat ik hem het antwoord er op schuldig bleef.

„Ik begrijp niet,” zei hij op zekeren avond, „hoe je in staat bent een goed toezicht te houden op al je posten en schildwachten, en al die kruisgangen

DE BLOEMENTENTOONSTELLING TE AALSMEER.

Zaterdagmiddag is in de tooneelzaal van 't hotel „De Drie Kolommen” te Aalsmeer een bloemententoonstelling geopend door de afdeling Aalsmeer van de Nederlandsche Maatschappij voor Tuinbouw- en Plantkunde. De baten dezer tentoonstelling, die zich in veler belangstelling mag verheugen, zullen komen ten voordeele van het Koninklijk Nationaal Steuncomité. Onze foto's geven, links: Overzicht der expositie met op den achtergrond enkele leden der jury. Midden: De Reuzen-Chrysanten met de door de Afd. Aalsmeer in 1912 te Londen verworven zilveren „Cup”. Rechts: Een groep autoriteiten, o.a. B. en W. van Aalsmeer en Jhr. Boreel van Hoogelanden, Alg. Voorz. Ned. Mij. van Tuinbouw- en Plantkunde. (Foto's D. v. Kreveld.)

„MEA CULPA" VAN JHR. VAN RIEMSDIJK.

Door de Kon. Ver „Het Nederlandsch Tooneel" is met zeer veel succes op de planken gebracht het bekende — en bij het publiek geliefde — tooneelspel van Jhr. van Riemsdijk: „Mea Culpa". Wij brengen hierboven eenige scènes in beeld. Links: Louis Bouwmeester als Baron Van Karstra in het 2de bedrijf. Midden: Een tooneeltje uit het 3de bedrijf. V.l.n.r.: Jac. Reule - Jonker van Karstra; Mevr. Rika Hopper - Anna; W. v. d. Veer - Johan. Rechts: Jan C. de Vos als Tuinbaas Mulder in het 2e bedrijf. (foto's M. M. Couvée).

vergezeld? Je bent voornemens je mannen te verrassen, zooals ik zei."

„Ik geloof niet dat ik ooit een verrassing voor hen ben," zei ik.

„Ik zou je haast vergezellen, om mij te overtuigen," lachte hij.

Ook ik lachte. „Goeden nacht. Tot ziens!"

Hij scheen in gedachten verzonken.

„Goeden nacht!" antwoordde hij. „Tot morgen als mijn gezelschap je ten minste niet verveelt. Hallo!" Hij keek den seekant uit en wees over mijn schouder naar iets wat zijn verwondering scheen gaande te maken. „Wat kan dat zijn?"

Ik wendde het hoofd om en staarde insgelijks naar het Zuiden, naar de kust van Afrika. Ik zag echter niets bijzonders in de mistige duisternis, slechts een enkele ster en in de baai vaag de lichten van enkele schepen.

Opeens vatte een krachtige hand mij bij de kin en werd mij 'n doek, met een zoeten weeën geur doortrokken, tegen mond en neus gedrukt. Ik worstelde en vocht om los te komen, de benauwde lucht scheen mij in de longen te branden als kokend lood. Ik trapt wanhopig achteruit, doch niets was in staat mij uit den ijzeren greep te bevrijden. Spoedig begon mijn tegenstand te verminderen, een machteloosheid, een verlamming scheen zich van al mijn ledematen meester te maken, mijn armen vielen langs mij neer: mijn hoofd zonk mij op de borst, toen hoorde ik een gesuis in mijn hoofd en ik sliep in.

Toen ik weer ontwaakte voelde ik mij pijnlijk en versuft. Ik wilde spreken, doch een onduidelbare pijn in den mond verhinderde dat en bracht mij tot de ontdekking dat mijn tong met een tandenstoker aan mijn lippen gestoken was. Een knellende band aan mijn polsen bewees mij dat ik gebonden was en mijn beenen schenen door een zwaren last ter aarde gedrukt.

Toen mijn oogen een weinig aan de duisternis gewend waren, kwam ik tot beter begrip van de positie, waarin ik mij bevond. Ik lag in de schaduw van de klip, naast den geheimen ingang van de galerij. Dwars over mijn beenen zat Von Blum en keek mij nauwlettend aan, klaarblijkelijk het oogenblik afwachende dat ik weer tot bewustzijn zou komen. Hij boog zich tot mij over en fluisterde mij in 't oor:

„Ben je ontwaakt? Beweeg je rechtervoet als 't zoo is!"

Een oogenblik aarzelde ik, doch wat zou 't mij helpen hem te bedriegen? Ik schuifelde dus met mijn voet. Hij grinnikte.

„Je ziet, dat ik den geheimen ingang weet," zei hij. „Mijn vraag in de club diende slechts om te weten of jij dien ook wist. Ongelukkig weet ik het woord van het slot niet. Jij zult het dus moeten openen, mijn vriend!"

Mijn bloed stroomde mij naar het gelaat van woede en ik schudde hevig met het hoofd. Het letterslot wordt iederen dag geopend met een ander woord, slechts bekend aan den gouverneur, den majoor der artillerie en den officier van den dag. De schurk! Ik het openen! Ik zag hem liever hangen!

Zijn rechterhand gleed over mijn borst; er glinsterde iets en ik voelde een scherp prik.

„De dolk is vlak boven je hart,

vriend Strange," fluisterde de schavuit. „Denk, als je blijft, eens verstandig na. Het leven is zoo goed. Je hebt nog een mooie toekomst voor je. Het zou dwaas en onnoodig wezen die hier zoo roemloos te eindigen. Denk eens aan wat je verliest. Ze vertelden mij bovendien dat je spoedig gaat trouwen."

Een visioen van Nellie's lief gelaat scheen uit de duisternis op te rijzen om mijn foltering te volmaken. O, gij die dit leest in een rustige binnenkamer, kunt niet begrijpen de wanhoop en zieleangst die mij op dit oogenblik beving. Uit dit leven te verdwijnen, plotseling, verraderlijk; te sterven, niet als een man, maar als een rat in een val; geen tijd te hebben om te denken, plotseling in de eeuwigheid te worden gestooten... God moge mij vergeven! Ik schuifelde weer met mijn voet.

Hij knikte, terwijl hij langzaam oprees van mijn beenen.

„Ik had een vermoeden, dat je rede zoudt verstaan," fluisterde hij weer. Hij drukte mij tegen de rots, zoodat mijn gebonden handen de steenen beroerden. „Kras met je vinger het woord in de aarde!" beval hij.

Ik kraste geduldig, moedeloos, maar niet het gevraagde woord.

„Je zult mij daarna dooden," spelde ik langzaam.

„Gek!" mompelde hij woedend. „Wat heb ik aan het woord zonder jou? Jij moet mij geleiden door de gangen, waarvan ik, (dit kan ik je nu wel zeggen) absoluut niets weet. Vergis je echter niet, vriend. Deze dolk verlaat mijn hand niet. Vermijd dus de wachthuisjes en de schildwachters. Ik zal jouw jas aantrekken en ken mijn Engelsch goed genoeg om het wachtwoord te zeggen. Neen, ik zal je niet dooden, als je volgzzaam bent. Als we terug zijn, zal ik je weer in slaap maken voor vier en twintig uur, in dien tijd zal ik reeds halfweg Madrid zijn. Ik zweer je op mijn sol-

datenwoord dat ik je leven sparen zal, als je mij geen strik spant. Maar laat me je nog eens duidelijk zeggen, dat deze dolk steeds in de onmiddellijke nabijheid van je hart is."

„Het zal mijn loopbaan vernietigen," kraste ik weer neer.

Hij gromde als een teleurgestelde wolf, toen hij zag dat ik nog aarzelde. Buiten zichzelf van woede pakte hij mij bij de haren, en trok mijn hoofd achterover, zoodat ik aan tong en lippen onduidelbare pijn leed.

„Vernietigen?" siste hij. „Is dood dan geen vernietiging? Geef mij het woord, oogenblikkelijk of op mijn woord ik steek je neer."

En toen — alleen omdat een idee, een vage hoop bij mij opkwam — deed ik het. Ik wist, ik gevoelde dat deze spion zijn eed niet houden zou. Hij zou zich van alle geheimen op de hoogte stellen, hij zou door mijn hulp ontsnappen en dan zou hij zich van mij ontdoen en mij achterlaten dood en onteerd in de duisternis van de klip.

„Sebastopol!" schreef ik neer. Hij schikte de letters en de deur vloog open. Hij duwde mij voor zich de gang in en sloot de deur. Met de eene hand hield hij mij bij mijn sabelkoppel beet, terwijl hij met de ander den dolk vlak bij mijn schouderblad hield. Zoo liepen wij voorwaarts met den dood in de onmiddellijke nabijheid van mijn hart en schande in het vooruitzicht, tenzij ik het wanhopige plan wist te volvoeren, dat mijn geest bezig hield.

O, die eindelooze wandeling door de sombere mijngangen! De pauzes, de onderzoekingen, de notities die hij maakte! De vragen die hij mij stelde en die ik beantwoorden moest met mijn wijsvinger! De vrees die mij doortilde als we een wachthuis of schildwachter passeerden! Thans nog ontwaak ik soms kreunende en naar adem snakkende uit mijn slaap, wanneer ik als in een nachtmerrie, dien langen weg nog eens afleg, en den prik van den dolk, de vlijmende pijn van mijn doorboorde tong en lippen met nieuwe hevigheid gevoel.

Een ding stond onomstootelijk bij mij vast: hij zou niet ontsnappen, neen, duizendmaal neen! Mocht mijn leven verloren gaan, mijn eer zou ongeschonden blijven. Er bleef mij nog een zwakke hoop over. Ik moest hem ongehinderd naar mijn eigen batterij kunnen voeren, naar dien doolweg van hollen en gangen, die het noordwestelijk deel van de rots doorsneden en die ik alle kende als de palm van mijn hand. Daar was voor mij een kans te ontkomen aan de hinderlaag waarin ik gevallen was.

Zoo slopen wij voort, stil, onopgemerkt, zooveel mogelijk de galerijen vermijdende waar we ontdekt konden worden, en steeds gebruik makende van verbindingsgangen. Welk een schurk hij ook was, moet ik Von Blum bewonderen om zijn stalen zenuwen. Gekleed in mijn overjas gaf hij zonder aarzelen in onberispelijk Engelsch het wachtwoord aan elken schildwachter, dien wij passeerden.

Eindelijk bereikten wij het gedeelte waar ik het bevel voerde. Ik bleef staan. „Wat is dat?" vroeg hij. „Schrijf het antwoord in mijn hand."

„Mijn!"

Langzaam schreef ik met mijn nagel de letters in zijn handpalm. Ik zag in den schemer zijn tanden glinsteren. Met een hand betastte hij het dichtstbijzijnde kanon.

„Het uwe!" fluisterde hij en er klonk leedvermaak in zijn stem.

Intendant VON GERLACH.

Kapelmeester KNAPPERTSBUSCH.

Mevrouw GRETA VAN 'T SANT JONSON, der Covent Garden Opera te Londen, die de Else in Lohengrin zingt.

CARL SCHRÖDER, van de Opera te Keulen, zingt de Lohengrin.

WILLY ZILCKEN.

DE ELBERFELDER OPERA IN NEDERLAND.

De in ons land, vooral te Rotterdam, zoo gunstig bekende Elberfelder Opera, onder leiding van den Intendant Baron Arthur von Gerlach, komt den 2en December te Rotterdam met „Lohengrin" en den 3en met „Tannhäuser". Ditmaal gaat het gezelschap, waarbij zangeressen en zangers van den eersten rang, ook naar Arnhem, en het ligt in de bedoeling van Intendant Von Gerlach binnenkort ook te Amsterdam en te 's-Gravenhage operavoorstellingen te geven. (foto's Wolf.)

„Wel, vriend, ik heb uw vraag reeds beantwoord. Hoeveel van dit kaliber staan er in uw galerij?”

Ik schreef een getal in zijn hand, niet het juiste; ik zou hem geen gelegenheid geven ze te tellen.

„We hebben er tweemaal zooveel in Metz, behalve onze 30,5 c.M. mortieren!” blufte hij.

Ik wist thans met zekerheid, dat hij mij zou dooden, als hij mijn diensten niet meer noodig had. Zou hij mij dergelijke mededeelingen gedaan hebben, als hij mij in het leven wilde laten?

Hij betastte het sluitstuk, den mond en de hefboomen en overtuigde zich dat alles was zooals ik hem vóórspelde. Daarna fluisterde hij weer: „Geleid mij verder!”

Met kloppend hart voldeed ik aan dit bevel. Ik zou hem verder geleiden, den weg . . . naar den Dood.

Buiten in den verticalen wand van de krijtrots, die zich hoog boven de stad verheft, hadden mijn manschappen van patrijspoort tot patrijspoort een rand uitgehakt een hand breed. Als houvast was door hen ongeveer een meter daarboven een groeve gehakt. Zij hadden geleerd als apen langs dit pad van affuit naar affuit te klimmen. Deze verrichtingen hadden meermalen de bewondering gewekt van de manschappen der andere batterijen, die het niet zouden gewaagd hebben een dergelijk halsbrekend kunststuk uit te halen. Bij mijn batterij bevonden zich evenwel een dozijn mannen uit North-Umbrië, getrainde rotsbeklimmers, die dit middel hadden uitgedacht om zich snel van het eene kanon naar het andere te kunnen begeven en niet verplicht te zijn na elk schot van de kazemat naar de galerij behoeven te gaan. Mijn batterij was daardoor in staat sneller te vuren en had hiervoor meermalen een onderscheiding ontvangen.

Ik voelde dat Von Blum schrok en eenigszins aarzelde, toen ik naar de patrijspoort stapte in plaats van naar de galerij terug te gaan. Zijn greep aan mijn koppel was minder

KINDERVOEDING.

Groep onvermogen kinderen der 1ste Nederlandsche School voor Slechthoorende kinderen te 's-Gravenhage, Bleekerslaan 11a. Deze school is opengesteld voor alle doove kinderen, zoowel te 's-Gravenhage als elders woonachtig, van allerlei stand en godsdienstige richting. Dat het onderwijs ook aan de armsten wordt verstrekt, blijkt uit bovenstaande foto. De kinderen laten zich 't warme maal, dat zij dagelijks ontvangen, goed smaken. Daar de wet niet toelaat, dat deze kinderen voedsel ontvangen vanwege de Algemeene Vereeniging „Kindervoeding”, moeten de kosten geheel bestreden worden uit particuliere bronnen. De oproep der Penningmeesteresse v. d. school, Mejuffr. A. v. Oosterom, Stadhouderslaan 20, Den Haag, om financieelen steun voor dit doel, vond veel weerklink. Ook H. M. de Koningin-Moeder schonk een belangrijke gift.

stevig. Ook ik hield mijn koppel slechts lichtig in mijn gebonden handen. Gedurende onzen langen tocht had ik in de donkere gangen mijn gesp weten los te maken.

Hij hield mij staande en fluisterde mij haastig een vraag in 't oor.

„Geheime uitgang!” Ik schreef de beide woorden in zijn hand, doodsbenauid dat hij het beven van mijn vinger bemerkte. Hij knikte en ik stapte opnieuw op de patrijspoort toe.

Het geluk diende mij. De mist was zeer toegenomen en hing als een dik gordijn voor de opening; doch daardoor

leeren zou hebben, oh neen! — men weet in Engeland wel beter! — slechts 'n bloote voorstelling wilden we geven van de werkwijzen die hier de „businesslike” Engelschman aangenomen heeft.

Na den eersten grooten toevloed van vluchtelingen werd ook hier weldra ingezien dat 'n bestendige inrichting alleen aan de immer stijgende vereischten kon voldoen. Maatregelen dienden er getroffen om die duizenden en nogmaals duizenden, die nu tot ruim 200.000 aangroeiden en wekelijks nog toenemen, voor onafzienbare tijd te plaatsen. Bepaalde men zich in 't begin meestal uitsluitend bij plaatsing — in elk dorp bijna werd 'n komiteit gevormd dat spoedig de noodige fondsen verzamelde om zooveel families als mogelijk was te kunnen verzorgen — later trachtte men ook den vluchtelingen werk te verschaffen; dit tot algemeene tevredenheid en der Komiteiten en der Belgen, die er over 't algemeen niet van hielden zoo maar den ganschen dag met de armen gekruist te zitten. Zulks was des te meer vervelend daar ze tegen hun niets dan Engelsch pratende weldoeners al gauw . . . uitverteld waren.

Het ondersteuningswerk waarover we hier in 't bijzonder 'n woordje willen zeggen, kwam in 't begin van 1915 tot stand. Het Komiteit was zoo gelukkig een edelmoedigen weldoener te vinden die bereidwillig een ongemeen ruim kasteel (zie foto I) tot haar beschikking stelde.

Bij de inrichting werd er vooral naar gestreefd de kolonie in haar eigene noodwendigheden, voor zooveel mogelijk, te laten voldoen. Zoo werd er te Londen bij de aanvraag op gewezen dat er 'n flinke timmerman, 'n paar schoenmakers, kleermakers van de partij moesten zijn. De overige mannen zouden dan den ruimen hof bewerken, die het kasteel omgeeft. (Zie foto II).

Ook de vrouwen mochten bij de werkverdeling niet vergeten worden! Vooreerst staat elke huismoeder in voor den goeden onderhoud der huiskamer waarover elke familie hier beschikt, en werd verder het vegen en reinigen der gangen en gemeenschapszalen, het koken en opdissen der malen onder hen verdeeld. Daarbij werd er nog gelegenheid gevonden om voor onze soldaten te breien. Over de verschillende werkzaamheden bracht het komiteit onlangs een halfjaarsch verslag uit, dat in hooge mate bevredigend was.

We herinneren ons nog hoe

verdubbelde voor mij het gevaar een misstap te doen.

Ik ademde diep en bad in stilte. Nog één seconde dan was het beslist. Een onweersaanbare vrees greep mij aan; ik aarzelde. God zij dank, ik had den moed mijn aarzeling te overwinnen. Resoluut stapte ik de opening uit, draaide mijn voet scherp den hoek om en . . . vond den rand.

Tegelijkertijd liet ik den koppel los en vatten mijn geboiede handen de richel.

Op het allerlaatste oogenblik moet hij argwaan gekregen hebben, doch toen was het te laat. Hij stapte rechtuit de opening uit; toen zijn voet geen grond voelde, slaakte hij een kreet van schrik, één vreeselijke seconde grepen zijn vingers mijn tuniek, doch mijn greep was stevig.

Met al zijn gewicht hing hij een ondeelbaar oogenblik aan mij, mijn voet stond echter vast, toen scheurde het goed, ik keek over mijn schouder heen en zag hem vallen met uitgespreide armen in de donkere diepte beneden mij.

Een uur later strompelde ik de kamer van mijn kolonel binnen, om hem met bloedende lippen en tong van mijn overval te vertellen.

Hij is een man van staal. Met mij alleen zocht hij de ruwe steenvlakte op beneden de noordelijke klippen en daar vonden we een onherkenbare bloederige massa, die eens majoor Von Blum geweest was. Hierop gingen we beiden naar den gouverneur. Wat er tusschen hen beiden en prins Eugenius gesproken werd, toen den laatste het ongeval werd meegedeeld, ben ik nimmer te weten gekomen.

Eenige dagen later vermeldde de officieuze „Hamb. Nachr.” dat majoor Oscar Von Blum, toegevoegd aan het gevolg van prins Eugenius, plotseling overleden was in de uitoefening van zijn beroep.

Een Belgische Vluchtelingen- :: Kolonie in Engeland ::

Reeds zooveel werd er in 't gastvrije Nederland geschreven over en vooral gedaan voor onze Belgische vluchtelingen, dat we ons ernstig afvroegen of er voor dit onderwerp bij de Panorama-lezers nog wel belangstelling kon bestaan.

Maar, bij ons weten, werd er nog niet zoo heel veel

Een ruim Engelsch kasteel in een „Belgische Kolonie” herschapen. Bovenop wappert de Belgische vlag, zichtbaar reeds op grooten afstand.

gepubliceerd — vooral niet in beeld — over tehuizen voor Belgische vluchtelingen in Engeland. Daarom onderstelden we dat de bevindingen en uitslagen op dit gebied over zee verkregen, wellicht hier of daar in Nederland nog gretig zouden vernomen en vergeleken worden. Niet dat we beweren dat Nederland in dit opzicht nog iets te

Scène uit een familiefeestje.

De Belgen spitten er lustig op los! Een uitgestrekt tenniseveld gaat in een vruchtbaren aardappelakker veranderd worden.

Deze korte schets is er 'n bewijs te meer van dat de geestdrift van het Engelsche Volk voor onze arme landgenooten onverzwakt mag heeten.

Onze eeuwige, diepgevoelde erkentelijkheid blijft onzen edelmoedigen weldoeners dan ook verzekerd.

Belgian Colony-Littleport.

Vlaming.

Scène uit een familiefeestje.